

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
W GMINIE DYGOWO
NA LATA 2024-2034**

WSTĘP	3
CZEŚĆ DIAGNOSTYCZNA	9
Położenie	9
Demografia.....	10
Ochrona zdrowia	12
Oświata.....	12
Kultura i sport.....	14
Współpraca z organizacjami pozarządowymi	17
Bezpieczeństwo publiczne	19
Diagnoza problemów społecznych w ujęciu działania instytucji pomocy społecznej.....	20
Zadania z zakresu pomocy społecznej realizowane przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	22
Ubóstwo	24
Długotrwała lub ciężka choroba oraz niepełnosprawność	25
Bezrobocie.....	27
Bezradność opiekuńczo- wychowawcza, potrzeba ochrony macierzyństwa	28
Uzależnienia	31
Przemoc domowa	34
Diagnoza problemów społecznych w ujęciu badań ankietowych	41
Podstawowe problemy społeczne w opinii pełnoletnich mieszkańców	41
Sprzedawcy napojów alkoholowych.....	45
Dzieci i młodzież ze szkół podstawowych.....	47
Prognoza zmian w zakresie objętym Strategią.....	54

CZĘŚĆ ANALITYCZNA	56
Analiza SWOT	56
CZĘŚĆ PROGRAMOWA.....	60
Wizja i misja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.....	60
Cele i kierunki działań.....	61
Monitoring i ewaluacja w procesie wdrażania Strategii	76
Źródła finansowania	78
SPIS TABEL I WYKRESÓW	80

Politykę społeczną zazwyczaj definiuje się jako "działalność państwa, podmiotów samorządowych i pozarządowych organizacji zmierzającą do kształtowania odpowiednich warunków pracy i bytu, pożądaných struktur społecznych oraz stosunków społeczno-kulturowych, w których przy aktywności ludzi będzie możliwe zaspokojenie potrzeb społeczeństwa na poziomie możliwym w danym okresie"¹. Definicja ta wskazuje na główny cel polityki społecznej państwa- utrzymywanie rozwoju społecznego i gospodarczego.

Podstawowym dokumentem planistycznym w sferze polityki społecznej na poziomie lokalnym jest Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych. Strategie rozwiązywania problemów społecznych, zgodnie z art. 17 ustawy o pomocy społecznej, mają dotyczyć programów pomocy społecznej, profilaktyki, a także rozwiązywania problemów zdiagnozowanych w danej społeczności. Celem strategii jest integracja osób, rodzin przejawiających problemy, a także dążenie do zmiany negatywnych sytuacji występujących w społeczeństwie².

Artykuł 16b wyżej wymienionej Ustawy określa kluczowe elementy, które powinna zawierać strategia rozwiązywania problemów społecznych w gminie. Dokument ten powinien składać się w szczególności z:

1. diagnozy sytuacji społecznej, w tym określenia zdolności podmiotów ekonomii społecznej do realizacji usług społecznych w zakresie, o którym mowa w art. 2 ust. 1 pkt 1–14 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych,
2. prognozy zmian w zakresie objętym strategią,
3. określenia:
 - ✓ celów strategicznych projektowanych zmian,
 - ✓ kierunków niezbędnych działań,
 - ✓ sposobu realizacji strategii oraz jej ram finansowych,
 - ✓ wskaźników realizacji działań.

¹ K. Loranty, *Bezpieczeństwo społeczne Rzeczypospolitej Polskiej*, Warszawa 2004, s. 98.

² Ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (dalej: Ustawa o pomocy społecznej), art. 17.

Niniejszy dokument składa się z trzech zasadniczych, podstawowych części:

- a) diagnostycznej,
- b) analitycznej,
- c) programowej.

Część diagnostyczna dokumentu zawiera informacje o jednostce oraz diagnozę konkretnych problemów społecznych z przywołaniem danych empirycznych. Część analityczna porządkuje informacje o danej gminie, które udało się zgromadzić na etapie diagnozy. Część programowa obejmuje opracowanie założeń, które przekładają się na wizję, a następnie misję oraz cele strategiczne i operacyjne, które stanowią podstawę do opracowania konkretnych działań lub zadań, czyli sprecyzowanych przedsięwzięć, zaplanowanych do realizacji³.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Dygowo na lata 2024-2034 jest zgodna z dokumentami strategicznymi z zakresu polityki społecznej opracowanymi na poziomie europejskim, krajowym, regionalnym i lokalnym. Wśród dokumentów, których założenia wpływają na kierunki działań w obszarze polityki społecznej, należy wymienić przede wszystkim:

- ✓ Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.);
- ✓ Strategia Demograficzna 2040;
- ✓ Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030;
- ✓ Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030;
- ✓ Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu, polityka publiczna z perspektywą do roku 2030;
- ✓ Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2023 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej;
- ✓ Strategia na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2021-2030;
- ✓ Strategia rozwoju usług społecznych, polityka publiczna na lata 2021-2035;
- ✓ Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2030;
- ✓ Krajowy Plan Odbudowy;
- ✓ Program Dostępność Plus 2018-2025;

³ *Strategie Rozwiązywania Problemów Społecznych. Podręcznik metodyczny. Część praktyczna*, Lublin 2021, s. 15- 16.

- ✓ Polityka społeczna wobec osób starszych 2030. BEZPIECZEŃSTWO – UCZESTNICTWO – SOLIDARNOŚĆ.

Wśród ustaw, które zostały uwzględnione w strategii rozwiązywania problemów społecznych jako podstawy prawne, należy wymienić przede wszystkim:

- ✓ Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej,
- ✓ ustawa o samorządzie gminnym,
- ✓ ustawa o samorządzie powiatowym,
- ✓ ustawa o pomocy społecznej,
- ✓ ustawa o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych,
- ✓ ustawa o świadczeniach rodzinnych,
- ✓ ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- ✓ ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej,
- ✓ ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- ✓ ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii,
- ✓ ustawa o zatrudnieniu socjalnym,
- ✓ ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- ✓ ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
- ✓ ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
- ✓ ustawa o ekonomii społecznej,
- ✓ ustawa o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami,
- ✓ ustawa o zasadach prowadzenia polityki rozwoju,
- ✓ ustawa Prawo oświatowe.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Dygowo uwzględnia zapisy dokumentów regionalnych i lokalnych, między innymi takich jak:

- ✓ Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2030;
- ✓ Strategii Rozwoju Ponadlokalnego dla Koszalińsko- Kołobrzesko- Białogardzkiego Obszaru Funkcjonalnego na lata 2021-2030;
- ✓ Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Kołobrzeskim;
- ✓ Strategia Rozwoju Gminy Dygowo na lata 2015-2025;
- ✓ Gminny Program Wspierania Rodziny dla Gminy Dygowo;

- ✓ Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Dygowo;
- ✓ Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Dygowo.

Interesariuszami Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych są wszystkie strony, które mają poglądy, punkty widzenia lub wymagania oraz mogą lub mają wpływ w sposób bezpośredni lub pośredni na cały system, część systemu lub na określone działania w systemie. W niniejszym dokumencie interesariusze Strategii zostali pogrupowani według następującego schematu:

- **interesariusze mający wpływ na opracowanie i realizację Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych** – są to podmioty potencjalnie zaangażowane w opracowanie oraz we wdrażanie strategii;
- **interesariusze, do których kierowane są działania w ramach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych** – są to osoby, rodziny i grupy społeczne będące beneficjentami podejmowanych działań;
- **interesariusze, których działania w ramach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dotyczą jedynie w sposób pośredni** – są to osoby, rodziny bądź instytucje, do których działania nie są bezpośrednio kierowane, ale w pewnym zakresie dotyczą ich skutki tych działań.

Tabela 1. Matryca interesariuszy.

	Charakterystyka interesariuszy z punktu widzenia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych	Stopień zaangażowania w opracowanie oraz realizację Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych
Interesariusze mający wpływ na opracowanie i realizację Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych	<ul style="list-style-type: none">✓ Wójt Gminy,✓ Rada Gminy,✓ Urząd Gminy,✓ pracownicy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej,✓ członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,✓ członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego,	<ul style="list-style-type: none">✓ Współpraca w zakresie dostarczania aktualnych danych statystycznych,✓ współpraca w opracowaniu diagnozy, analizy SWOT, identyfikacji problemów społecznych itd.,✓ współudział w konstruowaniu, wyznaczaniu celów strategicznych

	<ul style="list-style-type: none">✓ podmioty ekonomii społecznej.	<p>i kierunków działań i ich realizacja,</p> <ul style="list-style-type: none">✓ współdziałanie w partycypacji społecznej i konsultacjach Strategii,✓ zapewnienie aktywnego udziału interesariuszy w procesie opracowania, wdrażania i monitorowania dokumentu strategicznego.
Interesariusze, do których kierowane są działania w ramach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych	<ul style="list-style-type: none">✓ Osoby zagrożone wykluczeniem społecznym;✓ Osoby i rodziny, które nie są w stanie pokonać trudnych sytuacji życiowych, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości w tym: osoby ubogie, osoby niepełnosprawne, osoby bezrobotne, beneficjenci rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej, ofiary i sprawcy przemocy domowej, osoby uzależnione i współuzależnione itd.	<p>Zaangażowanie w tworzenie, ewaluację i wdrażanie działań kierowanych do poszczególnych grup mieszkańców obciążonych lub zagrożonych zdiagnozowanymi problemami społecznymi w tym:</p> <ul style="list-style-type: none">✓ prawo głosu w sprawie działań strategicznych, z których mają korzystać,✓ możliwość zgłaszania potrzeb beneficjentów działań strategicznych,✓ prawo uczestniczenia w dyskusji na każdym etapie tworzenia dokumentu strategicznego,✓ udział w konsultacjach Strategii, możliwość zgłaszania uwag i propozycji do Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.
Interesariusze, których działania w ramach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dotyczą jedynie w sposób pośredni	<ul style="list-style-type: none">✓ Wszyscy mieszkańcy gminy;✓ podmioty gospodarcze.	<ul style="list-style-type: none">✓ Zainteresowanie wdrożeniem działań strategicznych i rozwiązywaniem problemów społecznych;✓ udział w konsultacjach Strategii, możliwość zgłaszania uwag

- i propozycji do Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych,
 - ✓ identyfikacja z celami strategicznymi,
 - ✓ przekazywanie dobrych praktyk w zakresie rozwiązywania problemów społecznych na terenie gminy,
 - ✓ aktywne uczestnictwo w promowaniu zasad odpowiedzialności społecznej.
-

Głównym celem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Dygowo na lata 2024-2034 jest rozpoznanie lokalnych problemów społecznych i zaplanowanie rozwiązań, a także koordynacja działań podmiotów działających w sferze społecznej, adekwatnie do zidentyfikowanych problemów lokalnych.

Nowe Horyzonty

CZEŚĆ DIAGNOSTYCZNA

Położenie

Gmina Dygowo to gmina wiejska w północno-zachodniej Polsce, w północnej części województwa zachodniopomorskiego, w powiecie kołobrzeskim.

Gmina Dygowo obejmuje obszar ponad 128 km². W jej skład wchodzi 17 sołectw: Bardy, Czernin, Dębogard, Dygowo, Gąskowo, Jazy, Kłopotowo, Łykowo, Miechęcino, Piotrowice, Pustary, Skoczów, Stojkowo, Stramniczka, Świelubie, Włoscibórz, Wrzosowo. Siedzibą gminy jest wieś Dygowo.

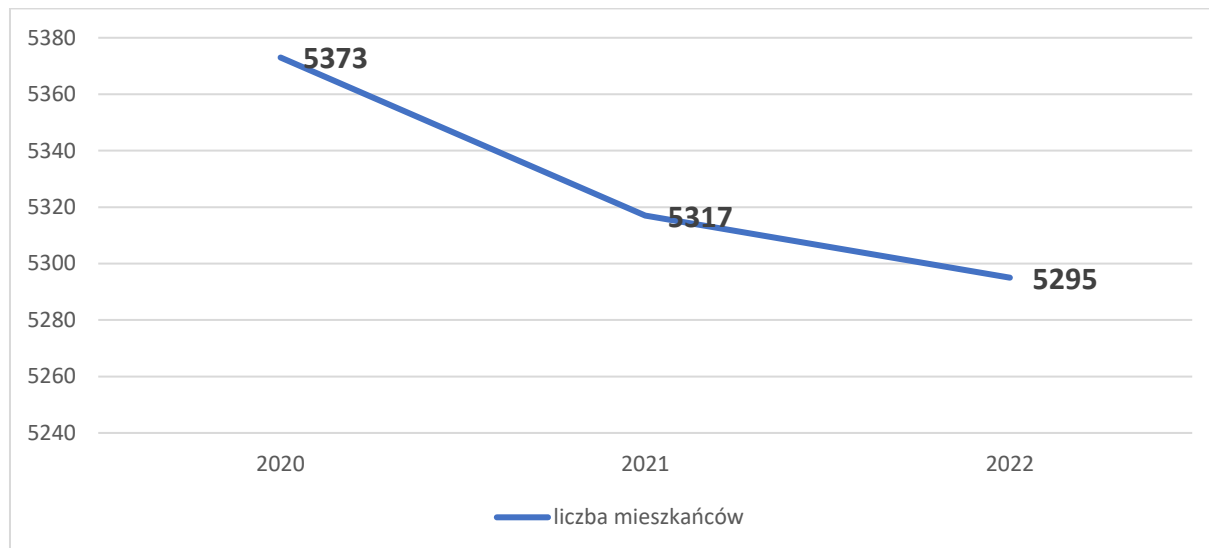
Rysunek 1. Położenie gminy Dygowo.

Demografia

Na koniec 2022 r. liczba mieszkańców Gminy Dygowo wynosiła 5 295 osób, w tym 2676 kobiet i 2619 mężczyzn. Liczba mieszkańców gminy w ciągu ostatnich trzech lat zmalała.

Wykres 1. Liczba mieszkańców w latach 2020-2022.

Źródło: Urząd Stanu Cywilnego w Dygowie.

Największą liczbę mieszkańców w gminie stanowią osoby będące w wieku produkcyjnym. Najmniej liczną grupę mieszkańców stanowią osoby w wieku przedprodukcyjnym.

Tabela 2. Ekonomiczne grupy wiekowe- lata 2020-2022.

	Wiek przedprodukcyjny	Wiek produkcyjny	Wiek poprodukcyjny
2020	897	3440	1036
2021	997	3259	1061
2022	973	3238	1084

Źródło: Urząd Stanu Cywilnego w Dygowie.

Gmina Dygowo ma ujemny przyrost naturalny wynoszący -39. W 2022 roku na terenie gminy **urodziło się 33 dzieci, a zmarły 72 osoby.**

Tabela 3. Przyrost naturalny w Gminie Dygowo- lata 2020-2022.

	Urodzenia	Zgony	Przyrost naturalny
2020	43	80	-37
2021	42	90	-48
2022	33	72	-39

Źródło: Urząd Stanu Cywilnego w Dygowie.

Mający obecnie miejsce dynamiczny proces starzenia się społeczeństw postępuje wskutek nakładania się spadku liczby urodzeń przy jednoczesnym wydłużaniu średniej długości życia. Według prognoz Głównego Urzędu Statystycznego do 2025 roku będzie wzrastał udział „młodszej” subpopulacji, tj. osób w wieku 65-79 lat, bowiem tę grupę będą sukcesywnie zasilały osoby urodzone w latach 1949-1965, a jednocześnie będzie ubywało osób w wieku 80 lat i więcej urodzonych w latach 1934-1945. Po 2025 roku znacząco wzrośnie odsetek osiemdziesięciolatków i osób starszych z uwagi na fakt, że ten wiek – w kolejnych latach – osiągną osoby urodzone w czasie powojennego boomu urodzeń. Szacuje się, że w 2040 roku osoby w zaawansowanej starości (ponad osiemdziesięcioletnie) będą stanowiły aż 36% zbiorowości osób starszych⁴.

Ujemne saldo przyrostu naturalnego, zmniejszająca się liczba osób w wieku przedprodukcyjnym (dzieci i młodzieży) i zwiększająca w wieku poprodukcyjnym (osób starszych) wyznaczają obiektywną sytuację demograficzno-społeczną, do której będzie musiała być dopasowana struktura usług społecznych i działań w zakresie polityki społecznej prowadzonej przez lokalne samorządy, gminne i powiatowy.

⁴ Główny Urząd Statystyczny, *Sytuacja demograficzna osób starszych i konsekwencje starzenia się ludności Polski w świetle prognozy na lata 2014-2050*, Warszawa 2014.

Ochrona zdrowia

System opieki zdrowotnej w Polsce tworzą instytucje oraz osoby, które wchodzą w skład zespołu i zapewniają opiekę zdrowotną ludności. Opiera się on na modelu ubezpieczeniowym - każdemu ubezpieczonemu przysługuje prawo do ochrony zdrowia. Jest to niezależne od sytuacji materialnej. Zakres udzielanych świadczeń, a także warunki ich przyznawania określają odpowiednie ustawy:

- ✓ ustawa o zakładach opieki zdrowotnej,
- ✓ ustawa o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Na terenie gminy Dygowo funkcjonowały w 2022 roku trzy podmioty lecznicze:

- ✓ Prywatna Praktyka Lekarska – Jacek Zaleski
 - Liczba pacjentów w 2022 r. – 2 753;
 - Liczba udzielonych świadczeń zdrowotnych w 2022 r. – 23 929.
- ✓ Praktyka Lekarska – Krystyna Woźniak
 - Liczba pacjentów w 2022 r. – 2 173;
 - Liczba udzielonych świadczeń zdrowotnych w 2022 r. – 14 181.
- ✓ Indywidualna Praktyka Lekarska – Grażyna Rozwód
 - Liczba pacjentów w 2022 r. – 2 616;
 - Liczba udzielonych świadczeń zdrowotnych w 2022 r. – 2 726.

Poza tym, na terenie gminy w 2022 r. funkcjonowała 1 punkt apteczny w Dygowie i 1 punkt apteczny we Wrzosowie.

Mieszkańcy gminy mają zapewniony dostęp do podstawowej opieki zdrowotnej, ograniczony jest jednak dostęp do specjalistycznych usług medycznych.

Oświata

Gmina Dygowo w 2022 roku była organem prowadzącym dla trzech szkół podstawowych z oddziałami przedszkolnymi:

- 1) Szkoła Podstawowa im. Adama Mickiewicza w Dygowie;
- 2) Publiczna Szkoła Podstawowa im. Ignacego Łukasiewicza we Wrzosowie;
- 3) Szkoła Podstawowa im. Orła Białego w Czerninie.

Zgodnie z art. 32 i 39 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe w Gminie Dygowo w roku szkolnym 2021/2022 realizowane było dowożenie uczniów do szkół

podstawowych, w tym dzieci sześciolletnich i pięcioletnich, które realizowały przygotowanie przedszkolne. Dowożenie realizowane było autokarem, który jest własnością gminy oraz transportem zewnętrznym w ramach umowy zawartej z przewoźnikiem. Gmina zapewnia opiekę w trakcie przewozów dzieci.

Uczniowie niepełnosprawni dowożeni byli do Specjalnego Ośrodka Szkolno- Wychowawczego „Okruszek” w Kołobrzegu. Usługi przewozu realizowane były w ramach umowy zawartej z ośrodkiem. Pozostali uczniowie niepełnosprawni dowożeni byli przez rodziców, którym refundowano wydatki związane z dowożeniem.

W szkołach na terenie gminy Dygowo w roku szkolnym 2021/2022 realizowano następujące programy (udział szkół w programach finansowanych ze środków zewnętrznych):

- ✓ „Poznaj Polskę”- program rządowy, którego celem jest uatrakcyjnienie procesu edukacyjnego dzieci i młodzieży poprzez umożliwienie poznawania Polski, jej środowiska przyrodniczego, tradycji, zabytków kultury i historii oraz osiągnięć polskiej nauki.
- ✓ „Cyfrowa Gmina”- celem programu jest wsparcie rodzin popegeerowskich w zakresie dostępu do sprzętu komputerowego i dostępu do Internetu, wyeliminowanie ograniczeń związanych z nauką zdalną, a także zniwelowanie nierówności między gminami popegeerowskimi a resztą gmin.
- ✓ „Szkolny Klub Sportowy”- założeniem programu było umożliwienie uczniom podejmowania dodatkowej aktywności fizycznej, realizowanej w formie zajęć sportowych i rekreacyjnych pod opieką nauczyciela. W ramach programu odbywały się zajęcia sportowe.
- ✓ „Digital Kids – Zaprogramuj misję na Marsa! NUTS3”- projekt miał na celu zwiększenie kompetencji w zakresie nauczania programowania przez nauczycieli edukacji wczesnoszkolnej oraz umiejętności podstaw programowania przez uczniów klas I-III szkoły podstawowej.
- ✓ Zajęcia specjalistyczne (na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 20 marca 2020 r. w sprawie szczególnych rozwiązań w okresie czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19).
- ✓ Wsparcie psychologiczno-pedagogiczne- głównym celem projektu była minimalizacja negatywnych skutków związanych z występowaniem pandemii COVID-19 poprzez doraźne wsparcie psychologiczno-pedagogiczne.

Nowe Horyzonty

- ✓ „Cała Polska Czyta Dzieciom”- główny cel programu to propagowanie codziennego czytania dzieciom jako skuteczną, taną i przyjazną metodę wspomagania ich wszechstronnego rozwoju psychicznego, umysłowego, społecznego i moralnego oraz budowania zasobów wewnętrznych dziecka: kompetencji emocjonalnych i intelektualnych.
- ✓ „Program dla szkół”- program edukacyjny, dzięki któremu dzieci uczą się zasad zdrowego odżywiania, regularnie spożywając w szkole dostarczane im owoce i warzywa oraz mleko i produkty mleczne oraz biorąc udział w działaniach edukacyjnych.

Na terenie gminy Dygowo nie funkcjonują żłobki ani kluby dziecięce.

Kultura i sport

Na terenie gminy Dygowo funkcjonuje samorządowa instytucja kultury - Gminny Ośrodek Kultury i Biblioteka w Dygowie. Przedmiotem działalności GOKiB jest realizacja zadań własnych gminy w zakresie organizowania działalności kulturalnej i bibliotecznej na terenie gminy Dygowo.

W 2022 roku przeprowadzono 4 lekcje biblioteczne dotyczące funkcjonowania biblioteki. Udział w tych lekcjach wzięli uczniowie klasy I, II, III i IV Szkoły Podstawowej w Dygowie (wiek 7-10 lat). Temat lekcji: „Poznajemy gminną bibliotekę i jej zbiory”.

Poza tym w 2022 roku Biblioteka brała udział w akcjach ogólnopolskich:

- ✓ Narodowe Czytanie;
- ✓ Mała książka-wielki człowiek;
- ✓ Akcja czytelnicza „Przeczytaj 52 książki w 2022r.”;
- ✓ Ogólnopolska akcja uwalniania książek „Bookcrossing”

Na terenie Biblioteki zorganizowano również wystawki:

- ✓ Patroni roku 2022;
- ✓ Dzień Kubusia Puchatka;
- ✓ Dzień Kota;
- ✓ Międzynarodowy Dzień Książki dla Dzieci;
- ✓ Dzień Postaci z Bajek;
- ✓ Dzień Pluszowego Misia;
- ✓ Black Friday w bibliotece;

- ✓ Wystawy nowości książkowych zakupionych do biblioteki

Wśród innych działań podejmowanych w 2022 roku należy wymienić:

- ✓ Akcja walentynkowa „Wypożycz książkę w ciemno „Randka z książką”;
- ✓ Dzień Kobiet w bibliotece – wystawa książek, słodki upominek;
- ✓ Akcja mikołajkowa „Wypożycz sobie prezent na święta”;
- ✓ Lekcja tematyczna „Praca ze słownikami”;
- ✓ Wakacje z biblioteką – gry i zabawy dla dzieci;
- ✓ „Książka na telefon” - akcja skierowana do osób starszych, chorych, które nie mogą samodzielnie dotrzeć do biblioteki;
- ✓ Zajęcia plastyczne (np., wykonywanie ozdób świątecznych, jesiennych jeży, krasnali świątecznych;
- ✓ Wspólne gotowanie;
- ✓ Pieczenie świątecznych pierniczków;
- ✓ Wycieczka w poszukiwaniu wiosny.

Na terenie gminy funkcjonuje 14 świetlic wiejskich. Na co dzień otwarta jest świetlica wiejska w Bardach i Wrzosowie. Opiekun świetlicy w Bardach w 2022 roku zatrudniony był na ½ etatu, natomiast we Wrzosowie na cały etat. W świetlicy w Pustarach Towarzystwo Przyjaciół Dzieci prowadziło zajęcia w ramach Placówki wsparcia dziennego. Działalność pozostałych świetlic polegała na organizacji spotkań i imprez okolicznościowych takich jak: zabaw karnawałowych, andrzejkowych, Jasełek, Dnia Dziecka, Dnia Kobiet, festynów itp. przy współpracy z różnymi podmiotami i organizacjami działającymi na terenie Gminy Dygowo: Sołectwami, Kołami Gospodyń Wiejskich, Zespołami śpiewaczymi, Szkołami, OSP, Klubami Seniora. Dodatkowo w wybranych świetlicach w zależności od ilości chętnych odbywały się zajęcia m.in.:

- ✓ zajęcia sportowe dla dorosłych poprawiające kondycję, sylwetkę i samopoczucie, dostosowane do potrzeb i umiejętności ćwiczących - świetlica Skoczów, Piotrowice, Wrzosowo i Kłopotowo,
- ✓ zajęcia taneczno- ruchowe dla dzieci: podstawy tańca towarzyskiego, disco Dance, hip-hop, połączenie tańca z elementami gier i zabaw oraz ćwiczeń ruchowych oraz nowości taneczne popularne w danym sezonie – Wrzosowo i Dygowo,

Nowe Horyzonty

- ✓ nauka tańca dla dorosłych: podstawy tańca towarzyskiego w formie użytkowej, podstawy salsy. Zajęcia odbywały się w świetlicy wiejskiej w Dygowie. Zajęcia prowadził Klub Tańca Sportowego AMBER z Kołobrzegu.

Na terenie gminy Dygowo funkcjonują również Kluby Sportowe:

- UKS „Grot” (klub siatkarski) - prowadzona jest sekcja dzieci oraz sekcja seniorów. Klub zajmuje się promowaniem sportu, głównie piłki siatkowej wśród mieszkańców Gminy Dygowo, organizuje szkolenie dzieci i młodzieży. Zawodnicy Klubu reprezentują Gminę w rozgrywkach na szczeblu powiatowym i wojewódzkim. Klub jest organizatorem Gminnej Ligi Piłki Siatkowej.
- Klub Kolarski Ziemia Kołobrzaska Szkółka- Klub jest Stowarzyszeniem Kultury Fizycznej wpisanym w ewidencji Stowarzyszeń Kultury Fizycznej prowadzonej przez Starostę Kołobrzesckiego. Klub propaguje sport i zdrowy tryb życia wśród dzieci i młodzieży szkolnej. Głównym celem Klubu jest: uprawianie kolarstwa, szkolenie, organizacja imprez, popularyzacja i rozwój kolarstwa oraz rekreacji rowerowej na terenie powiatu kołobrzesckiego. Klub zatrudnia wykwalifikowanego trenera kolarstwa. Zawodnicy biorą udział w cyklicznych treningach oraz zawodach sportowych. W roku 2022 klub brał udział w zawodach regionalnych – Zachodnia Liga MTB,
- GKP „Wrzos” (piłka nożna) - Klub jest Stowarzyszeniem Kultury Fizycznej, wpisanym do ewidencji stowarzyszeń prowadzonej przez Starostę Kołobrzesckiego. To organizacja sportowa z wieloletnią, bogatą tradycją. Głównym kierunkiem działania Klubu jest upowszechnianie kultury fizycznej wśród dzieci, młodzieży i dorosłych poprzez udział w różnego rodzaju rozgrywkach piłkarskich i zawodach sportowych. Obecnie czynny udział w treningach i zawodach sportowych bierze udział grupa 25 zawodników.
- WKS „Rasel” (piłka nożna) - Klub jest Stowarzyszeniem Kultury Fizycznej wpisanym w ewidencji Stowarzyszeń Kultury Fizycznej prowadzonej przez Starostę Kołobrzesckiego. W klubie w 2022 r. funkcjonowała drużyna seniorów. Treningi piłki nożnej odbywały się 3 razy w tygodniu. Trenerzy z uprawnieniami zatrudnieni są bezpośrednio przez klub. Drużyna seniorów uczestniczy w rozgrywkach ligowych.
- Stowarzyszenie Klub sportowy KS „PERŁA” - Klub sportowy PERŁA prowadzi działalność szkoleniową dzieci i młodzieży w sekcji piłki nożnej.

Współpraca z organizacjami pozarządowymi

W myśl ustawy z dnia 5 sierpnia 2022 r. o ekonomii społecznej organizacje pozarządowe są podmiotami ekonomii społecznej i uprawnione są do realizacji usług społecznych. Zgodnie z wyżej wymienioną ustawą usługi społeczne oznaczają działania z zakresu: polityki prorodzinnej, wspierania rodziny, systemu pieczy zastępczej, pomocy społecznej, promocji i ochrony zdrowia, wspierania osób niepełnosprawnych, edukacji publicznej, przeciwdziałania bezrobociu, kultury, kultury fizycznej i turystyki, pobudzania aktywności obywatelskiej, mieszkalnictwa, ochrony środowiska, reintegracji zawodowej i społecznej.

Przyjęty Uchwałą Nr XXVIII/222/21 Rady Gminy Dygowo z dnia 18 listopada 2021 roku „Roczny program współpracy Gminy Dygowo z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na rok 2022”, określał możliwe formy i zasady współpracy Gminy z podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego.

Celem głównym rocznego programu współpracy Gminy Dygowo z organizacjami pozarządowymi jest budowanie i umacnianie partnerstwa pomiędzy samorządem a organizacjami pozarządowymi dla lepszego rozpoznawania i zaspokajania potrzeb mieszkańców. Współpraca Gminy Dygowo z organizacjami odbywa się na podstawie zasad pomocniczości, suwerenności stron, partnerstwa, efektywności, uczciwej konkurencji oraz jawności.

Na terenie Gminy Dygowo w 2022 r. działały następujące organizacje pożytku publicznego:

- ✓ Stowarzyszenie na Rzecz Pomocy Ludziom Niepełnosprawnym i Potrzebującym Pomocy „SENIOR” – Piotrowice;
- ✓ Dygowskie Stowarzyszenie Ekologiczne;
- ✓ Wiejski Klub Sportowy "RASEL " w Dygowie;
- ✓ Gminny Klub Piłkarski "WRZOS" Wrzosowo;
- ✓ Stowarzyszenie Pamięć i Tożsamość Gminy Dygowo;
- ✓ Stowarzyszenia Klub Sportowy KS PERŁA;
- ✓ Uczniowski Klub Sportowy „GROT” Dygowo;
- ✓ Klub Kolarski Ziemia Kołobrzeska;
- ✓ Ochotnicza Straż Pożarna w Dygowie;
- ✓ Ochotnicza Straż Pożarna we Wrzosowie;

Nowe Horyzonty

- ✓ Ochotnicza Straż Pożarna w Czerninie;
- ✓ Ochotnicza Straż Pożarna w Piotrowicach;
- ✓ Ochotnicza Straż Pożarna w Stojkowie;
- ✓ Koło Gospodyń Wiejskich w Stojkowie;
- ✓ Koło Gospodyń Wiejskich we Wrzosowie „Ale Babki”;
- ✓ Koło Gospodyń Wiejskich w Piotrowicach „Piotrowiczanki”.

Wszystkie ww. organizacje w 2022 roku realizowały zadania na rzecz mieszkańców gminy Dygowo. Zgodnie z programem, współpraca Gminy Dygowo z organizacjami pozarządowymi miała głównie charakter pozafinansowy i obejmowała następujące formy:

- Konsultowano planowane kierunki działalności współdziałania, omawiano możliwości, formy i sposoby udzielania pomocy mieszkańcom z terenu gminy. Pracownicy Stowarzyszenia „Senior” współpracowali z Gminą Dygowo na rzecz rodzin, w których wystąpiła przemoc w rodzinie, m. in. uczestniczyli w spotkaniach Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przemocy w Rodzinie.
- Gmina Dygowo zapewniła organizacjom pozarządowym wsparcie poprzez bezpłatne udostępnienie lokali odpowiednich dla rodzaju i zakresu prowadzonej działalności. Do dyspozycji organizacji były boiska, świetlice wiejskie i tereny treningowe utrzymywane przez gminę. Uczestniczono w spotkaniach organizacji pozarządowych.
- Konsultowano projekty aktów normatywnych w dziedzinach dotyczących działalności organizacji pozarządowej. Na stronie internetowej Urzędu Gminy udostępniono projekty uchwał. W trakcie trwania konsultacji organizacje pozarządowe nie wносиły propozycji zmian, opinii lub uwag dotyczących proponowanych projektów.
- Przekazywano informacje o możliwościach uzyskania wsparcia i pomocy przez specjalistów zajmujących się udzielaniem poradnictwa organizacjom pozarządowym.

W 2022 roku Gmina współpracowała z Towarzystwem Przyjaciół Dzieci Oddział Okręgowy w Koszalinie. Niniejsze Stowarzyszenie prowadziło placówkę wsparcia dziennego w formie opiekuńczo – wychowawczej w świetlicy w Pustarach.

Główne zadania realizowane przez placówkę:

- ✓ wspieranie rodziny w zakresie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci w tym realizacja działań wychowawczych,
- ✓ pomoc dzieciom w nauce oraz rozwijanie zainteresowań,

Nowe Horyzonty

- ✓ organizacja czasu wolnego w formie zajęć sportowych/manualnych/artystycznych, zabawy,
- ✓ prowadzenie zajęć terapeutycznych, socjoterapeutycznych,
- ✓ współpraca z rodzicami, opiekunami, placówkami oświatowymi funkcjonującymi na terenie gminy Dygowo i Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Dygowie.

Działania placówki adresowane były głównie do dzieci i młodzieży szkolnej. Odbiorcami pośrednimi byli również rodzice dzieci i najbliższa rodzina.

Organizacje pozarządowe pełnią rolę uzupełniającą dla działań organów publicznych, ich rola jest niezastąpiona w aktywizowaniu środowisk lokalnych oraz wsparciu i reintegracji grup wykluczonych społecznie. Pełnią też funkcję diagnostyczną jako podmioty działające najbliżej osób wymagających wsparcia, co pozwala im na dokładniejsze identyfikowanie problemów społecznych.

Bezpieczeństwo publiczne

Bezpieczeństwo publiczne to ogół instrumentów służących ochronie ludności przed incydentami zakłócającymi funkcjonowanie obywateli w społeczeństwie zgodne z przyjętymi normami prawnymi i obyczajowymi. Do zapewnienia bezpieczeństwa publicznego zobowiązane są wszystkie organy władzy i administracji państwowej, szczególnie instytucje wyspecjalizowane w zapewnieniu bezpieczeństwa publicznego, takich jak np.: Policja, Państwowa Straż Pożarna, które w realizacji swoich zadań wspierane są przez jednostki Ochotniczych Straży Pożarnych i inne służby.

Na terenie gminy Dygowo za bezpieczeństwo i porządek publiczny odpowiada przede wszystkim Posterunek Policji w Dygowie zatrudniający 4 policjantów sprawujących kontrolę nad bezpieczeństwem mieszkańców gminy. Poszczególni policjanci mają przydzielone obszary działania tzw. rejony.

Posterunek Policji w Dygowie w 2022 r. przeprowadził 675 interwencji, w 2021r.- 750 interwencji, w 2020 r.- 907 interwencji. W latach 2020-2022 na terenie gminy Dygowo zmalała zatem liczba przeprowadzonych interwencji przez Policję. Wszczęto 43 postępowania przygotowawcze (w 2021 r.- 65 postępowań przygotowawczych, w 2020 r.- 45 postępowań przygotowawczych) i 46 postępowań sprawdzających (w 2021 r.- 45 postępowań sprawdzających, w 2020 r.- 34 postępowania sprawdzające). Policjanci wylegitymowali 1164 osoby (w 2021 r.- 1086 osób, w 2020 r.- 1270 osób) i nałożyli 20

mandatów karnych (w 2021 r.- 38 mandatów, w 2020 r.- 51 mandatów). Zatrzymali 5 sprawców na gorącym uczynku (w 2021 r.- 14 sprawców, w 2020 r.- 10 sprawców) oraz ujawnili 11 osoby poszukiwane (w 2021 r.- 4 osoby, w 2020 r.- 5 osób). Doprowadzono do PDOZ w Kołobrzegu w celu wytrzeźwienia 9 osób (w 2021 r.- 9 osób).

Poza tym, na terenie gminy Dygowo działa czynnie 5 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych:

- OSP Dygowo;
- OSP Wrzosowo;
- OSP Czernin;
- OSP Stojkowo;
- OSP Piotrowice.

Diagnoza problemów społecznych w ujęciu działania instytucji pomocy społecznej

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa. Zadania pomocy społecznej są określone Ustawą z dnia 12 marca 2004 roku. Zgodnie z jej postanowieniem, głównym celem pomocy społecznej ma być umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie takich sytuacji życiowych, którym nie są w stanie poddać przy użyciu własnych środków, możliwości i uprawnień. Realizacja zadań została podzielona tutaj pomiędzy organy administracji publicznej. Ogólne zadania (strategiczne) związane z realizacją polityki społecznej wykonuje województwo. Powiat odpowiada za zadania o charakterze specjalistycznym. Z kolei gmina realizuje tzw. usługi podstawowe, czyli np. funkcjonowanie domów pomocy społecznej, ośrodków wychowawczych, pomoc rzeczowa, zasiłki docelowe przyznawane na zaspokojenie podstawowych potrzeb, udzielanie schronienia i posiłku, zasiłki na pokrycie wydatków powstałych w skutek zdarzeń losowych itd.

Na terenie gminy Dygowo zadania z zakresu pomocy społecznej realizowane są przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dygowie. Na podstawie art. 7 ustawy o pomocy społecznej osobom i rodzinom udziela się świadczeń społecznych w szczególności z powodu:

- ✓ ubóstwa,
- ✓ sieroctwa,
- ✓ bezdomności,
- ✓ bezrobocia,
- ✓ niepełnosprawności,

- ✓ długotrwałej lub ciężkiej choroby,
- ✓ przemocy domowej,
- ✓ potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi,
- ✓ potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności,
- ✓ bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych,
- ✓ trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy udzielone w związku z okolicznością, o której mowa w art. 159 ust. 1 pkt 1 lit. c lub d ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach;
- ✓ trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
- ✓ alkoholizmu lub narkomani,
- ✓ zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej
- ✓ klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Zgodnie z Uchwałą Nr XXX/248/22 Rady Gminy Dygowo z dnia 23 lutego 2022 r. w sprawie uchwalenia Statutu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dygowie celem działania Ośrodka jest:

- 1) umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości;
- 2) wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwienia im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka;
- 3) doprowadzenie do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem;
- 4) zapobieganie powstawaniu nowych problemów społecznych rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z zakresu pomocy społecznej.

Ośrodek wykonuje wszelkie zadania wynikające z realizacji porozumień zawartych przez Gminę Dygowo i przekazanych do realizacji Gminnemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Dygowie, oraz innych zadań wynikających m.in. z Uchwał Rady Gminy Dygowo, zarządzeń Wójta, a także z innych przepisów prawa dotyczących zakresu działalności i zadań Ośrodka.

Przy realizacji zadań Ośrodek współpracuje na zasadzie partnerstwa z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, Kościołem Katolickim, innymi Kościołami, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi.

W 2022 roku w GOPS świadczyło pracę 11 pracowników na umowę o pracę tj. kierownik, główny księgowy, 4 referentów, 3 pracowników socjalnych, opiekunka oraz asystent rodziny. Ponadto w celu realizacji zadań zatrudnionych było 23 osób na umowy zlecenie, w tym 17 osób do świadczenia usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania osoby potrzebującej oraz z 2 osobami zawarto umowę o dzieło.

W 2022 r. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dygowie objął pomocą 67 rodzin z terenu gminy. **Dane zawarte w tabeli 7 wskazują, że w ostatnim roku zmalała liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej.**

Tabela 4. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w latach 2020-2022.

	2020 r.	2021 r.	2022 r.
Liczba rodzin ogółem	87	87	67

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dygowie.

Zadania z zakresu pomocy społecznej realizowane przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

Zadania w zakresie pomocy społecznej, rodzaje świadczeń, zasady i tryb ich udzielania oraz organizację pomocy społecznej określa ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej oraz akty wykonawcze do tej ustawy.

W ramach zadań własnych i zleconych realizowanych przez Gminę ustala się prawo do świadczeń pieniężnych i niepieniężnych. Podstawowym działaniem Ośrodka jest praca socjalna i świadczenie usług socjalnych. Praca socjalna świadczona jest na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym. Pracownicy socjalni poprzez świadczenie pracy socjalnej wzmacniają zdolności swoich podopiecznych, motywują do samodzielnego rozwiązywania problemów oraz aktywizują zawodowo i społecznie. Świadczenia materialne stanowią jedynie uzupełnienie tych działań.

Do świadczeń pieniężnych zaliczają się:

- ✓ zasiłek stały,
- ✓ zasiłek okresowy,
- ✓ zasiłek celowy i specjalny zasiłek celowy,
- ✓ zasiłek i pożyczka na ekonomiczne usamodzielnienie,
- ✓ pomoc na usamodzielnienie oraz na kontynuowanie nauki,

Nowe Horyzonty

- ✓ świadczenie pieniężne na utrzymanie i pokrycie wydatków związanych z nauką języka polskiego dla cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy udzielone w związku z okolicznością, o której mowa w art. 159 ust. 1 pkt 1 lit. c lub d ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach,
- ✓ wynagrodzenie należne opiekunowi z tytułu sprawowania opieki przyznane przez sąd.

Do świadczeń niepieniężnych zaliczają się:

- ✓ praca socjalna,
- ✓ bilet kredytowany,
- ✓ składki na ubezpieczenie zdrowotne,
- ✓ składki na ubezpieczenia społeczne,
- ✓ pomoc rzeczowa, w tym na ekonomiczne usamodzielnienie,
- ✓ sprawienie pogrzebu,
- ✓ poradnictwo specjalistyczne,
- ✓ interwencja kryzysowa,
- ✓ schronienie,
- ✓ posiłek,
- ✓ niezbędne ubranie,
- ✓ usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania, w ośrodkach wsparcia i w rodzinnych domach pomocy oraz usługi sąsiedzkie,
- ✓ specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania oraz w ośrodkach wsparcia,
- ✓ mieszkanie treningowe lub wspomagane,
- ✓ pobyt i usługi w domu pomocy społecznej, w tym usługi wsparcia krótkoterminowego,
- ✓ pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, w tym w mieszkaniu treningowym lub wspomagany, pomoc w uzyskaniu zatrudnienia, pomoc na zagospodarowanie - w formie rzeczowej dla osób usamodzielnianych.

W ramach zadań Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dygowie wspiera seniorów z gminy prowadząc Klub Seniora „Sercem Młodzi”. W 2022 r. aktywnie działających było 62 członków. Klub integruje, wspiera, aktywuje osoby po 60-tym roku życia z terenu gminy Dygowo.

Ubóstwo

Ubóstwo określa się jako stan warunków bytowych uniemożliwiający zaspokajanie podstawowych potrzeb, funkcji życiowych. Przyczyny i konsekwencje ubóstwa często trudno od siebie oddzielić. Zarówno skutkiem jak i czynnikiem mogą być np. dezintegracja rodziny, rozwój przestępczości, marginalizacja, nierówny start dzieci i młodzieży, patologie społeczne czy niepełnosprawność.

Dodatkowo, nieodpowiednia działalność organów państwowych może zniechęcać do poprawy swojej sytuacji materialnej (np. płaca minimalna) czy też prowadzić do bierności i niezaradności życiowej (system zasiłków i świadczeń) całych grup społecznych. Zagrożenie ubóstwem dotyczy zwłaszcza rodzin wielodzietnych i niepełnych, kręgów patologii społecznej, osoby niepełnosprawne, grupy mniejszościowe, ludzi posiadających niskie kwalifikacje zawodowe, migrantów, ludzi starych. Analizując problem ubóstwa nie możemy pominąć dynamicznie zmieniającej się sytuacji społeczno-gospodarczej kraju. Sytuacja epidemiologiczna, w jakiej znalazła się Polska od marca 2020 roku z powodu pandemii COVID-19 i związane z nią ograniczenia w istotny sposób wpłynęły na rynek pracy, wysokość wynagrodzeń, ceny i inne zjawiska, takie jak m.in. izolacja społeczna czy przemoc domowa, w sposób bezpośredni i pośredni związane z występowaniem ubóstwa. Prawdopodobnie utrzymująca się niekorzystna sytuacja społeczno-gospodarcza kraju w znacznym stopniu przyczyni się do zwiększenia zasięgu ubóstwa w skali całego kraju.

Zasiłek stały przysługuje pełnoletniej osobie samotnie gospodarującej, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej lub pełnoletniej osobie pozostającej w rodzinie, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód, jak również dochód na osobę w rodzinie są niższe od kryterium dochodowego na osobę w rodzinie. W 2022 r. z zasiłków stałych skorzystało 21 osób (w 2021 roku- 18 osób; w 2020 roku- 21 osób) z terenu gminy Dygowo.

Zasiłek okresowy przysługuje w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego: osobie samotnie gospodarującej, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej lub rodzinie, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego rodziny. W 2022 roku zasiłki okresowe wypłacono 18 osobom (w 2021 roku- 15 osobom; w 2020 roku- 13 osobom).

Zasiłek celowy jest świadczeniem fakultatywnym przyznawanym na zaspokojenie niezbędnej potrzeby bytowej, a w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu. W latach 2020-2022 zasiłki celowe przeznaczono osobom bezrobotnym, chorym, niepełnosprawnym, rodzinom wielodzietnym, znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej z przeznaczeniem na częściowe zaspokojenie niezbędnych potrzeb bytowych.

Długotrwała lub ciężka choroba oraz niepełnosprawność

Problem długotrwałej choroby dotyczy osób, które z powodu posiadanego schorzenia pozostają przez długi czas pod opieką lekarską, a choroba, na którą cierpią, często nie jest możliwa do całkowitego wyleczenia, a jedynie minimalizowane są jej objawy. Ciężka choroba natomiast to taka, która zagraża życiu człowieka. Otrzymanie pomocy społecznej z powodu długotrwałej choroby jest uzależnione również od tego, w jakim stopniu posiadane schorzenie utrudnia życie wnioskodawcy. Uwzględniane są takie okoliczności jak: wydatki ponoszone w związku z zakupem leków, wydatki związane z wyjazdami do specjalistów, utrudnienie w podjęciu zatrudnienia.

Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych definiuje osoby niepełnosprawne, jako osoby, których stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza lub uniemożliwia wypełnianie ról społecznych, a w szczególności zdolności do wykonywania pracy zawodowej. Osoby niepełnosprawne to również te, które uzyskały orzeczenie o całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy na podstawie odrębnych przepisów oraz dzieci posiadające orzeczenie o niepełnosprawności przed ukończeniem 16 roku życia.

Samotnej osobie niepełnosprawnej oraz przewlekle chorej, która wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona, przysługuje pomoc w formie usług opiekuńczych lub specjalistycznych usług opiekuńczych. Usługi opiekuńcze obejmują pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem. Nową formą usług opiekuńczych, która została wprowadzona pod koniec lipca 2023 roku na mocy nowelizacji Ustawy o pomocy społecznej są usługi sąsiedzkie. Usługi sąsiedzkie obejmują pomoc w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych, podstawową opiekę higieniczno-pielęgnacyjną, przez którą należy rozumieć formy wsparcia niewymagające specjalistycznej

wiedzy i kompetencji, oraz w miarę potrzeb i możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem. W 2022 r. GOPS objął usługami opiekuńczymi 17 osób (w 2021 r.- 17 osób, w 2020 r.- 12 osób).

Specjalistyczne usługi opiekuńcze są to usługi dostosowane do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju niepełnosprawności (jak np. wspieranie nabywania i rozwoju umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia, pomoc w życiu społecznym, w załatwianiu spraw urzędowych i uzyskaniu zatrudnienia, wspieranie procesu leczenia i rehabilitacja fizyczna). Usługi te są świadczone przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym (posiadające np. kwalifikacje do wykonywania zawodu pracownika socjalnego, pedagoga, psychologa, pielęgniarki, asystenta osoby niepełnosprawnej, rehabilitanta). Gmina Dygowo nie prowadzi specjalistycznych usług opiekuńczych.

Proces starzenia się społeczeństwa powoduje zapotrzebowanie na podstawowe usługi opiekuńcze świadczone w miejscu zamieszkania. Rzutuje to bezpośrednio na kierunek pomocy społecznej. Dla gminy wskaźniki te (liczba osób w wieku poprodukcyjnym w gminie, liczba osób korzystających z usług opiekuńczych w poprzednich latach, liczba osób umieszczanych w domach pomocy społecznej w poprzednich latach itp.) pozwalają prognozować liczbę osób wymagających pomocy w postaci usług podstawowych i specjalistycznych usług opiekuńczych, w tym psychiatrycznych, asystentury, pomocy sąsiedzkiej, opieki wytchnieniowej. Głównym powodem wzrostu zapotrzebowania na usługi jest izolacja w czasie pandemii, brak zainteresowania potrzebującymi członkami rodziny, samotność, brak dostępności do lekarzy.

Osobie pełnoletniej, która ze względu na trudną sytuację życiową, wiek, niepełnosprawność lub chorobę potrzebuje wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, ale nie wymaga usług w zakresie świadczonym przez jednostkę całodobowej opieki, w szczególności osobie z zaburzeniami psychicznymi, osobie bezdomnej, osobie opuszczającej pieczę zastępczą w rozumieniu przepisów o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, młodzieżowy ośrodek wychowawczy, okręgowy ośrodek wychowawczy, zakład poprawczy, schronisko dla nieletnich, a także cudzoziemcowi, który uzyskał w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy udzielone w związku z okolicznością, o której mowa w art. 159 ust. 1 pkt 1 lit. c lub d ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach, może być przyznane wsparcie w mieszkaniu treningowym lub wspomaganym. Na terenie Gminy Dygowo nie funkcjonują mieszkania treningowe ani mieszkania wspomagane.

Osobie wymagającej całodobowej opieki, której nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych, przysługuje prawo do umieszczenia w domu pomocy społecznej. Dom Pomocy Społecznej świadczy usługi bytowe, opiekuńcze, wspomagające i edukacyjne na poziomie obowiązującego standardu (określonego rozporządzeniem Ministra), w zakresie i formach wynikających z indywidualnych potrzeb osób w nim przebywających. W 2022 roku z uwagi na stan zdrowia i brak opieki ze strony najbliższych GOPS ponosił odpłatność za pobyt w Domach Pomocy Społecznej dla 15 osób (w 2021 roku- 14 osób; w 2020 roku- 13 osób).

Bezrobocie

Bezrobociem określa się stan, w którym część zasobów pracy w wieku produkcyjnym jest zdolna do pracy, poszukuje jej, ale nie znajduje zatrudnienia. Innymi słowy, to efekt nierównowagi pomiędzy podażą na pracę a jej popytem. Na bezrobocie mają wpływ dwa rodzaje czynników: płacowe i pozapłacowe. Pierwsze są mechanizmem regulacji rozmiaru bezrobocia płacą realną. Czynniki pozapłacowe natomiast ograniczają popyt na pracę lub zwiększają jej podaż. Ten rodzaj zagrożenia społecznego niesie za sobą nie tylko negatywne konsekwencje dla osoby bezrobotnej pogarszając sytuację materialną, czy niekorzystnie wpływając na jej kapitał społeczny, ale także dla gospodarki kraju. Bezrobocie prowadzi do utraty produkcji, państwo zostaje obciążone finansowo, ponieważ następuje wzrost wydatków na świadczenia socjalne, a także słabnie kapitał ludzki.

Bezrobocie rejestrowane w gminie Dygowo wyniosło:

- w 2022 roku- 1,17% (1,39% wśród kobiet i 0,97% wśród mężczyzn);
- w 2021 roku- 2,88% (2,71 % wśród kobiet i 3,02% wśród mężczyzn);

Powyższe dane wskazują, że w 2022 roku w stosunku do 2021 roku zmalał poziom bezrobocia na terenie gminy Dygowo.

Sytuację pozostawania bez pracy, wskutek długotrwałej bezczynności, bezrobotny może traktować, jako sposób na życie. Wydłużający się okres bez zatrudnienia może spowodować, iż bezrobotni będą bardziej skłonni zaakceptować swoją sytuację. Sprzyja to tendencji do godzenia się na niższy standard życia, na uzależnienie od pomocy innych, do zmniejszenia aktywności poszukiwania. Długotrwałe pozostawanie bez pracy

stwarza zagrożenie patologią społeczną, zmniejsza szansę znalezienia zatrudnienia, a tym samym powoduje degradację materialną i izolację społeczną jednostki⁵.

Bezradność opiekuńczo- wychowawcza, potrzeba ochrony macierzyństwa

Rolą rodziny jest zapewnienie dziecku opieki oraz jego wychowanie w celu przygotowania go do życia w społeczeństwie. Środowisko rodzinne jest pierwszym środowiskiem wychowawczym w życiu dziecka, w którym uczy się nawiązywać kontakty z innymi ludźmi i zdobywa pierwsze doświadczenia z dziedziny współżycia społecznego. Na środowisko rodzinne składają się: struktura rodziny, atmosfera wychowawcza w domu, warunki materialne i zdrowotne, stopień wykształcenia rodziców i ogólna struktura środowiska.

Rodzina jednak nie zawsze prawidłowo wykonuje powyższe zadania. Bezradność występować może w kwestii prowadzenia gospodarstwa domowego – problem z zapewnieniem żywności, odzieży, mieszkania itp. Bezradności tej nie należy jednak mylić z problemem posiadania przez rodzinę niewystarczających środków finansowych na zabezpieczenie tych potrzeb, gdyż w tym wypadku niezaspokojenie ich nie musi występować w parze z nieprawidłowym pełnieniem funkcji opiekuńczo-wychowawczych. O bezradności w prowadzeniu gospodarstwa domowego powinno mówić się w odniesieniu do rodzin, które posiadają wystarczające środki finansowe na zabezpieczenie podstawowych potrzeb, lecz środkami tymi dysponują w nieodpowiedni sposób.

Nieprawidłowe funkcjonowanie rodziny jest częstym powodem zaniedbywania przez dzieci nauki, nierealizowania obowiązku szkolnego, demoralizacji oraz niskiej samooceny. Brak specjalistycznego wsparcia dla rodzin przeżywających trudności w sprawowaniu opieki nad dziećmi i ich wychowaniu powoduje potencjalne zagrożenie związane z koniecznością umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej. Rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych w dalszym ciągu stanowią znaczny odsetek klientów pomocy społecznej. Najczęściej niezaradność rodziny w opiece i wychowaniu oraz problemy w pełnieniu ról rodzicielskich współlistnieją z innymi trudnościami takimi jak: uzależnienie od alkoholu i środków psychoaktywnych, przemoc domowa, przestępczość, zaburzenia równowagi systemu rodzinnego w sytuacjach kryzysowych, małżeńskich, zawodowych. Ważne jest zatem systematyczne monitorowanie tych środowisk przez pracowników socjalnych, wspieranie ze strony asystentów rodziny, pedagogów szkolnych oraz przedstawicieli innych grup zawodowych kontaktujących się z rodziną. Specyfika rodzin

⁵ Kozłowska B., *Długotrwałe bezrobocie* [w:] „Rynek pracy”, nr 1, Studia i Opracowania, KUP, Warszawa 2001.

niewydolnych wychowawczo wymaga od służb pomocowych zintegrowania działań skierowanych na dziecko i rodzinę w sposób wielodyscyplinarny.

Obowiązek wspierania rodziny znajdującej się w trudnej sytuacji, niemogącej realizować funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej, w zakresie ustalonym ustawą, spoczywa przede wszystkim na jednostkach samorządu terytorialnego oraz organach administracji rządowej. Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej podzieliła zadania gminy i powiatu. Po stronie gminy jest praca z rodzinami biologicznymi, zaś działania powiatu skupiają się przede wszystkim na pracy z rodzinami zastępczymi. Gmina zapewnia wsparcie rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo –wychowawczych poprzez działania wspomagające rodziców, mających problemy w wypełnianiu obowiązków rodzicielskich, tak, aby zapobiec doprowadzeniu do sytuacji, w której dziecko, ze względu na jego dobro, zostałoby umieszczone w opiece w pieczy zastępczej.

Efektem podejmowanych działań w ramach systemu ma być zapewnienie rodzinie takiej pomocy, która wyeliminuje zagrożenie zabrania dziecka z rodziny biologicznej. Obowiązek ten realizowany powinien być we współpracy ze środowiskiem lokalnym, sądami i ich organami pomocniczymi, Policją, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami społecznymi. Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych to zespół planowych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania tych funkcji.

Głównym celem Programu Wspierania Rodziny w Gminie Dygowo na lata 2020-2022 było tworzenie warunków do wychowywania dzieci w środowisku biologicznej rodziny oraz wspieranie rodzin dysfunkcyjnych w prawidłowym wypełnianiu obowiązków opiekuńczo – wychowawczych. Program realizowany był w szczególności poprzez działania asystenta rodziny, pracowników socjalnych, terapeutę ds. uzależnień, psychologów oraz pedagoga – specjalistę poradnictwa rodzinnego, jak również pracowników oświaty i policję. Osoby pracujące na rzecz rodziny, na terenie gminy w sposób zintegrowany współpracują na rzecz rodzin wymagających wsparcia.

Asystent rodziny pracuje w rodzinach, w których występują trudności opiekuńczo – wychowawcze, w szczególności w rodzinach niepełnych, wielodzietnych i borykających się z niepełnosprawnością dziecka. Asystent rodziny prowadzi pracę z rodziną w miejscu jej

zamieszkania. Celem asystenta rodziny jest przede wszystkim mobilizacja, wsparcie rodzin oraz wspólne rozwiązywanie ich problemów. Oprócz tego, rodziny mogą liczyć na wsparcie emocjonalne i poradnictwo. Asystent zmierza do tego, aby wzbudzić u podopiecznych dążenie do zmiany swojej sytuacji życiowej. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dygowie zatrudnia 1 asystenta rodziny.

Na terenie gminy Dygowo funkcjonuje Punkt Wspierania Rodziny, w skład którego wchodzi: Punkt Konsultacyjny dla Ofiar Przemocy w Rodzinie oraz Punkt Konsultacyjny dla Osób Uzależnionych i Współuzależnionych. Dla mieszkańców gminy dostępna była pomoc: 2 psychologów, terapeuty uzależnień, radcy prawnego oraz pedagoga.

Z kolei prawo do świadczeń pomocy społecznej z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności oznacza objęcie pomocą społeczną kobiet w ciąży i rodzin wychowujących dzieci. Rodzina wielodzietna to rodzina, w której skład wchodzi troje i więcej dzieci.

Do roku 2017, Ustawa z 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej była jedynym podstawowym aktem prawnym, który definiował różnorodne formy wsparcia rodziny na poziomie gminy. W grudniu 2016 roku Rada Ministrów podjęła uchwałę w sprawie przyjęcia kompleksowego programu wsparcia dla rodzin „Za życiem”. W ślad za programem została uchwalona Ustawa o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”. Wspomniane dokumenty zaczęły obowiązywać w styczniu 2017 roku. „Za życiem” wspiera rodziny z osobami niepełnosprawnymi, a w szczególności wychowujące niepełnosprawne dzieci. Proponowana przez rząd pomoc obejmuje kompleksowe rozwiązania dotyczące wsparcia kobiet w ciąży i ich rodzin, wczesnego wspomaganie dziecka i jego rodziny, usług wspierających i rehabilitacyjnych oraz wsparcia mieszkaniowego. Zgodnie z nowymi przepisami rodzinom, w których urodzi się dziecko z ciężką i nieodwracalną niepełnosprawnością albo nieuleczalną chorobą zagrażającą życiu, która powstała w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu, przysługuje jednorazowe świadczenie w wysokości 4 tys. zł. Ustawa „Za życiem” przewiduje również m. in. że przewodnikiem po systemie wsparcia dla rodzin, w których urodzą się dzieci z niepełnosprawnością lub ciężką chorobą, będzie asystent rodziny, którego zadaniem będzie koordynowanie dostępnej pomocy. Ustawa ma również znacznie usprawnić dostęp do świadczeń zdrowotnych. W 2022 roku świadczenie z tytułu urodzenia się żywego dziecka, zgodnie z ustawą o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za Życiem” wypłacono 1 kobiecie (w 2021 r.- 1 kobiecie).

Karta Dużej Rodziny jest wydawana dla rodziny, które posiadają lub wychowywały w przeszłości co najmniej troje dzieci. W związku z posiadaniem takiej karty mają możliwość skorzystania z wielu zniżek. Rodzice otrzymują KDR dożywotnio, natomiast dzieci do ukończenia 18 roku życia lub maksymalnie do 25 lat w przypadku nauki w szkole. W 2022r. do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dygowie wpłynęło 54 wniosków (w 2021 roku- 8 wniosków) o przyznanie KDR. Zostało wydanych 120 Kart Dużej Rodziny (w 2021 r.- 26 KDR).

Uzależnienia

Podstawą prawną działań gminnych związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych i narkomanii jest ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii. Wymienione ustawy tworzą spójny system umożliwiający samorządom terytorialnym prowadzenie lokalnej polityki wobec zagrożeń wynikających ze spożywania alkoholu i narkotyków a także wyznaczają konkretne zadania i wskazują środki na ich realizację.

Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi stanowi, że prowadzenie działań z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań własnych gminy. Ich realizacja prowadzona jest w postaci gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii stanowiącego część strategii rozwiązywania problemów społecznych, uchwalanego przez radę gminy, uwzględniającego cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, określone w Narodowym Programie Zdrowia. Elementem gminnego programu mogą być również zadania związane z przeciwdziałaniem uzależnieniom behawioralnym.

Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii nakłada na samorząd gminy na równi z organami administracji rządowej obowiązek kształtowania polityki alkoholowej i przeciwdziałania narkomanii.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych jest powoływana na podstawie art. 4¹ ust. 3 Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi przez wójta/burmistrza/prezydenta miasta. W skład gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych wchodzi osoby przeszkolone w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych (art. 4¹ ust. 4 ww. ustawy), a zasady wynagradzania

członków gminnych komisji określa rada gminy w gminnych programach rozwiązywania problemów alkoholowych (art. 4¹ ust. 5 ww. ustawy). Do ustawowych zadań gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych należy:

- ✓ inicjowanie działań w zakresie realizacji zadań własnych gminy związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych (wymienionych powyżej) - (art. 4¹ ust. 3 ww. ustawy);
- ✓ podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego (art. 4¹ ust. 3 ww. ustawy);
- ✓ opiniowanie wydawania zezwoleń na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych - zgodność lokalizacji punktu sprzedaży z uchwałami rady gminy, o których mowa w art. 12 ust. 1 i 2 ww. ustawy (limit i lokalizacja punktów, w których sprzedawane i podawane są napoje alkoholowe);
- ✓ kontrola przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych (na podstawie upoważnienia wystawionego przez wójta, burmistrza lub prezydenta miasta) - (art. 18 ust. 8 ww. ustawy).

W ramach działalności Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w 2022 roku odbyła 8 posiedzeń (w 2021 roku- 9 posiedzeń, w 2020 roku- 7 posiedzeń). Rozpatrzono 8 wniosków o objęcie postępowaniem osoby nadużywające alkoholu (w 2021 roku- 12 wniosków; w 2020 roku- 11 wniosków). Dane wskazują, że na terenie Gminy Dygowo w 2022 r. zmalała liczba wniosków o objęcie postępowaniem osób nadużywających alkoholu.

Szczegółowe dane z działalności Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przedstawia tabela 5.

Tabela 5. Działalność GKRPA.

GKRPA				
	2020 r.	2021 r.	2022 r.	2023 r. (stan na 1.10.2023)
Posiedzenia GKRPA (ogółem)	7	9	8	6
Ogólne posiedzenie Komisji	7	9	8	6
Przeprowadzone rozmowy	11	25	20	3
Kontrole punktów sprzedaży napojów alkoholowych	0	0	0	6
Postanowienia opiniujące lokalizację punktów sprzedaży napojów alkoholowych	4	1	2	6
Do Komisji wpłynęło:				
Wniosków o leczenie odwykowe	11	12	8	1
Zleceń przeprowadzenia badania przez biegłych sądowych	4	3	1	1
Wniosków do Sądu w sprawie obowiązku leczenia odwykowego	2	3	2	0

Źródło: dane z Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Dygowie.

W 2022 roku Komisja wydała 2 pozytywne postanowienia na sprzedaż napojów alkoholowych. Ilość punktów sprzedaży napojów alkoholowych na terenie gminy Dygowo przedstawia się następująco:

- do spożycia poza miejscem sprzedaży (wg zawartości alkoholu):
 - do 4,5%- 10;
 - od 4,5% do 18%- 9;
 - powyżej 18%- 8.
- do spożycia w miejscu sprzedaży- (wg zawartości alkoholu):
 - do 4,5%- 2;

- od 4,5% do 18%- 0;
- powyżej 18%- 0.

W ramach realizacji zadań Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022 – 2025 w 2020 roku sfinansowano wypoczynek letni dla dzieci pt. „Wakacje tuż, tuż”. W koloniach letnich w Murzasichle i Lesku udział wzięło 24 dzieci. Na terenie gminy Dygowo odbyły się również warsztaty profilaktyczne „Poszukiwacze skarbów” w ramach półkolonii w okresie ferii zimowych. Warsztaty obejmowały zajęcia dla 15 dzieci w wieku 7-16 lat. W ramach realizacji zadań ww. Programu zorganizowano również „Dzień Dziecka z Profilaktyką”. Celem głównym wydarzenia było zachęcenie dzieci i młodzieży do prowadzenia zdrowego trybu życia z naciskiem na profilaktykę uzależnień. Dodatkowo zrealizowano projekt „Dekoracja świąteczna gminy Dygowo - Mikołajki z profilaktyką”. Głównym celem tego projektu była profilaktyka przeciwalkoholowa, wskazanie zdrowego stylu życia, budowanie właściwych relacji sąsiedzkich i integracja poprzez tworzenie ciekawych dekoracji świątecznych w poszczególnych sołectwach. Poza tym, w Szkole Podstawowej w Dygowie przeprowadzono warsztaty dotyczące uzależnień. Udział w warsztatach wzięło 66 uczniów klas V-VIII oraz 4 nauczycieli.

Przemoc domowa

Zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej przez pojęcie przemocy domowej rozumie się: „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
- d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
- e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej”.

Jednym z nadrzędnych i długofalowych celów polityki prorodzinnej państwa jest tworzenie warunków do pełnego rozwoju i prawidłowego funkcjonowania rodziny oraz zapobieganie występowaniu postaw i zachowań społecznych, grożących patologiami, w tym przemocą domową.

W myśl art. 6. ust. 2 pkt 2-4 w/w ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej do pozostałych zadań własnych gminy należy:

- ✓ prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą domową;
- ✓ zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach wsparcia;
- ✓ tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Działania na rzecz osób i rodzin dotkniętych przemocą w rodzinie mają charakter interdyscyplinarny, a więc opierają się na współpracy służb, które dysponując wiedzą, doświadczeniem, narzędziami oraz kompetencjami w danej dziedzinie łączą swoje siły, celem udzielenia kompleksowej pomocy rodzinie.

Zgodnie z art. 9b. ust. 1. w/w ustawy Zespół Interdyscyplinarny realizuje działania określone w gminnym programie przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej.

Do zadań zespołu interdyscyplinarnego należy tworzenie warunków umożliwiających realizację zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej oraz integrowanie i koordynowanie działań podmiotów, o których mowa w art. 9a ust. 3– 5 w/w ustawy, w szczególności przez:

- 1) diagnozowanie problemu przemocy domowej na poziomie lokalnym;
- 2) inicjowanie działań profilaktycznych, edukacyjnych i informacyjnych mających na celu przeciwdziałanie przemocy domowej i powierzanie ich wykonania właściwym podmiotom;
- 3) inicjowanie działań w stosunku do osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową;
- 4) opracowanie projektu gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej;
- 5) rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym;

- 6) powoływanie grup diagnostyczno-pomocowych i bieżące monitorowanie realizowanych przez nie zadań;
- 7) monitorowanie procedury „Niebieskie Karty”;
- 8) przekazywanie informacji, o której mowa w art. 9e ust. 3 w/w ustawy oraz dokumentacji, o której mowa w art. 9c ust. 5a w/w ustawy;
- 9) kierowanie osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domową lub programie psychologiczno-terapeutycznym dla osób stosujących przemoc domową;
- 10) składanie, na wniosek grupy diagnostyczno-pomocowej, zawiadomienia o popełnieniu przez osobę stosującą przemoc domową wykroczenia, o którym mowa w art. 66c ustawy z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń (Dz. U. z 2022 r. poz. 2151, 2311, 2581 i 2600 oraz z 2023 r. poz. 289 i 535).

W ramach Zespołu Interdyscyplinarnego powoływane są Grupy Diagnostyczno-Pomocowe, które zapewniają interdyscyplinary, kompleksowy, uwzględniający potrzeby wszystkich członków rodziny, charakter pracy. Do zadań grup diagnostyczno-pomocowych należy w szczególności:

- 1) dokonanie, na podstawie procedury „Niebieskiej Karty”, oceny sytuacji domowej osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową;
- 2) realizacja procedury „Niebieskiej Karty” w przypadku potwierdzenia podejrzenia wystąpienia przemocy domowej, zwłaszcza w sytuacji wystąpienia ryzyka zagrożenia życia lub zdrowia;
- 3) zawiadomienie osoby podejrzanej o stosowanie przemocy domowej o wszczęciu procedury „Niebieskiej Karty” pod jej nieobecność;
- 4) realizacja działań w stosunku do osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową;
- 5) występowanie do zespołu interdyscyplinarnego z wnioskiem o skierowanie osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową albo w programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową;
- 6) występowanie do zespołu interdyscyplinarnego z wnioskiem o złożenie zawiadomienia o popełnieniu przez osobę stosującą przemoc domową wykroczenia, o którym mowa w art. 66c ustawy z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń;

- 7) monitorowanie sytuacji osób doznających przemocy domowej, a także zagrożonych wystąpieniem przemocy domowej, w tym również po zakończeniu procedury „Niebieskiej Karty”;
- 8) zakończenie procedury „Niebieskiej Karty”;
- 9) dokumentowanie podejmowanych działań, stanowiących podstawę:
 - a) uznania braku zasadności wszczęcia procedury „Niebieskiej Karty”;
 - b) wszczęcia procedury „Niebieskiej Karty”;
- 10) informowanie przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego o efektach podjętych działań w ramach procedury „Niebieskiej Karty”.

Z danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dygowie wynika, iż liczba rodzin, które zostały objęte działaniami Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie od 2020 roku maleje.

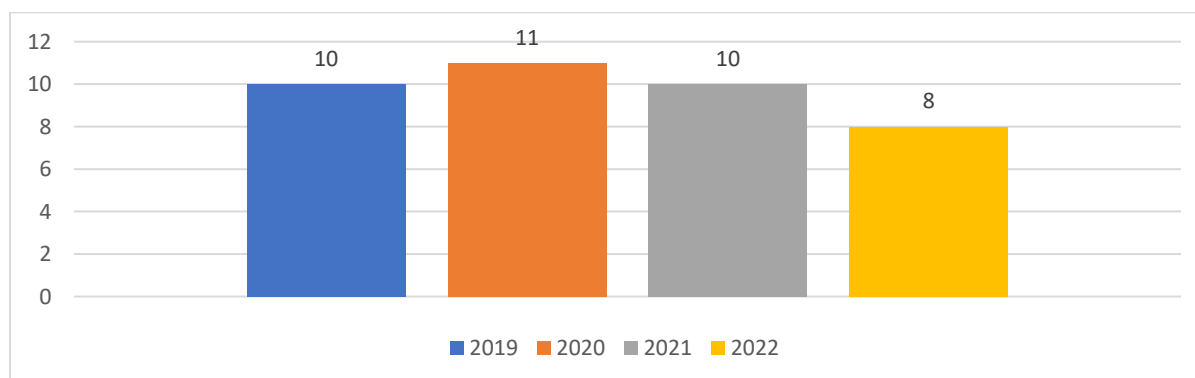
Tabela 6. Informacja na temat działań Zespołu Interdyscyplinarnego.

	2019	2020	2021	2022
Liczba rodzin, które zostały objęte działaniami Zespołu Interdyscyplinarnego	14	20	18	10

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dygowie.

Natomiast w latach 2019 - 2022 łącznie wszczęto 39 procedur „Niebieskie Karty”, z czego najwięcej – 11 – w roku 2020. Z zestawienia danych w formie wykresu wynika, że od 2020 roku zmniejsza się ilość rodzin, które są objęte procedurą „Niebieskiej Karty”.

Wykres 2. Ogólna liczba wszczętych procedur „Niebieskiej Karty” w Gminie Dygowo w latach 2019-2022

Źródło: Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Dygowie

W przedstawionych latach 2019 - 2022 wahała się liczba osób stosujących przemoc domową będących pod wpływem alkoholu. Kształtowała się ona w sposób następujący:

Tabela 7. Liczba osób stosujących przemoc domową pod wpływem alkoholu.

	2019	2020	2021	2022
Liczba osób stosujących przemoc domową pod wpływem alkoholu	2	4	1	0
w tym kobiety	-	-	-	-
w tym mężczyźni	2	4	1	-
w tym nieletni	-	-	-	-

Źródło: Posterunek Policji w Dygowie

W analizowanych latach najczęściej procedura „Niebieskiej Karty” jest wszczynana przez funkcjonariuszy Policji przybywających na interwencję - 21, w następnej kolejności przez pracowników jednostek pomocy społecznej - 13, Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Dygowie – 4, placówki oświatowe – 1, natomiast służba zdrowia nie wszczęła żadnej procedury „Niebieskie Karty”. Poniżej tabela prezentuje dokładne zestawienie wszczęcia procedury „Niebieskiej Karty” przez poszczególne służby w latach 2019 -2022.

Tabela 8. Liczba wszczętych procedur „Niebieskiej Karty” przez poszczególne służby w latach 2019-2022

Nazwa instytucji	2019	2020	2021	2022	Łącznie ilość NK
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dygowie	6	3	4	0	13
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Dygowie	0	0	3	1	4
Komenda Powiatowa Policji w Kołobrzegu	4	8	3	6	21
Oświata	0	0	0	1	1
Ochrona zdrowia	0	0	0	0	0

Źródło: Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

W analizowanym okresie 2019-2022 odbyło się 18 posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego, w tym samym okresie odbyło się 169 posiedzeń grup diagnostyczno-pomocowych.

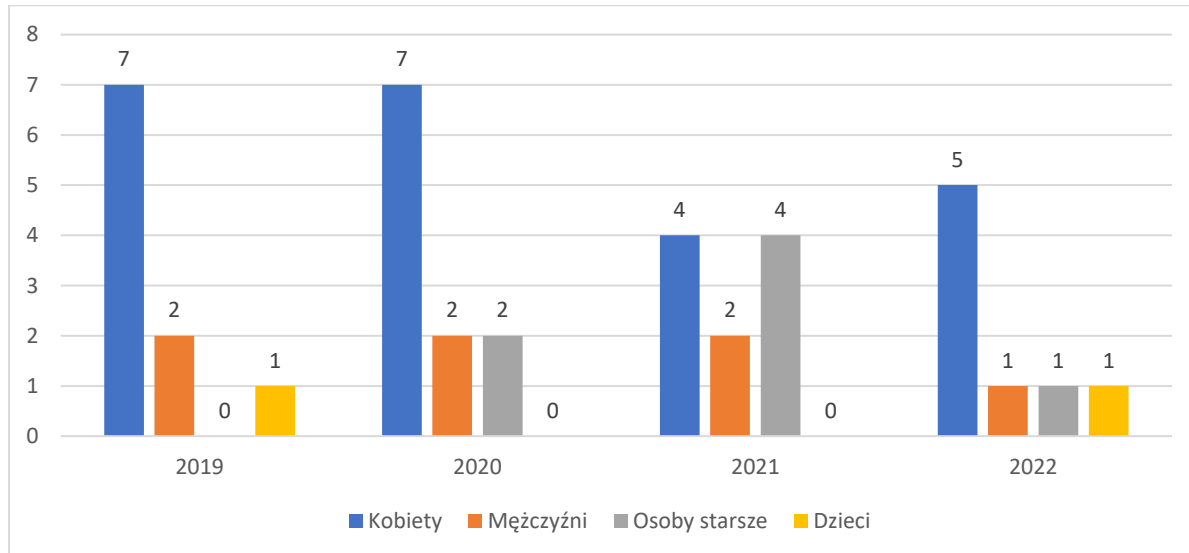
Tabela 9. Liczba posiedzeń grup diagnostyczno-pomocowych Zespołu Interdyscyplinarnego w latach 2019-2022

2019	2020	2021	2022
52	51	38	28

Źródło: Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

Najczęściej występujące formy przemocy w zgłoszonych przypadkach to: przemoc fizyczna, psychiczna, rzadziej przemoc ekonomiczna, seksualna. Z danych Niebieskich Kart wynika, że najczęściej przemoc dotyczyła kobiet, osób starszych, kolejno mężczyzn i dzieci. Należy zauważyć, że dzieci z rodzin, gdzie dochodzi do przemocy, nie są wskazywane jako bezpośrednie jej ofiary. Mimo wszystko najczęściej są uczestnikami przemocy domowej i uczestniczą w sytuacjach demoralizujących.

Wykres 3. Struktura osób doświadczających przemocy domowej w latach 2019-2022

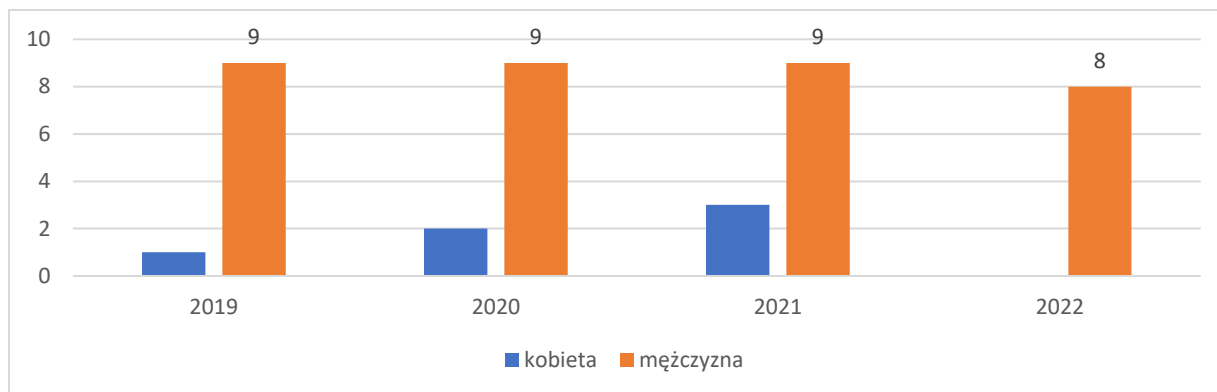

Źródło: Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Dygowie

Ponadto osobami stosującymi przemoc domową w omawianym okresie 2019-2022 najczęściej byli mężczyźni. Obrazuje to poniższy wykres.

Wykres 4. Osoby stosujące przemoc domową w podziale na płeć.

Źródło: Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Dygowie

Jeśli chodzi o działania podjęte wobec osób stosujących przemoc domową w Gminie to Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie dokonywał zgłoszeń do Prokuratury Rejonowej w Kołobrzegu oraz Sądu Rejonowego w Kołobrzegu. Szczegółowe dane obrazuje poniższa tabela

Tabela 10. Liczba zgłoszeń o podejrzeniu stosowania przemocy domowej.

	Sąd Rejonowy w Kołobrzegu	Prokuratura Rejonowa w Kołobrzegu
2019	2	8
2020	1	1
2021	0	3
2022	0	1

Źródło: Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

Ponadto osoby korzystające ze wsparcia uzyskiwały pomoc w niżej wymienionych formach przez instytucje, które ściśle za sobą współpracują:

1. GOPS: zapewnienie wsparcia terapeuty uzależnień, psychologa, pedagoga z uprawnieniami terapeuty rodzinnego, pracownika socjalnego, motywowanie do podejmowania działań, realizacja projektów socjalnych „Życie bez przemocy”, warsztatów dla dzieci w szkole, informowanie o aplikacji „Twój parasol”, kontakt

z rodziną, wnioski o objęcie leczeniem do GKRPA, kierowanie asystenta rodziny, redagowanie wniosków o eksmisję i nakaz opuszczenia mieszkania.

2. Policja: współpraca w zakresie realizacji procedur NK, monitoring sytuacji rodzin, bezpośredni kontakt z osobami stosującymi przemoc domową.
3. Oświata – informacje dotyczące sytuacji dzieci, wsparcie dla dzieci.
4. Ochrona zdrowia- informacje o sytuacji zdrowotnej.
5. GKRPA – motywowanie do podjęcia leczenia i zachowania abstynencji, kierowanie do Punktu Konsultacyjnego, kierowanie wniosków do biegłych sądowych o przeprowadzenie badań dotyczących uzależnienia i zalecanych metod leczenia oraz kierowanie wniosków do Sądu o zastosowanie przymusowego leczenia.

Dodatkowo podejmowano działania na rzecz osób stosujących przemoc domową tj. informowano o programach korekcyjno-edukacyjnych, pouczano o konsekwencjach wynikających z art. 207KK, przedstawiano możliwość korzystania ze wsparcia specjalistów: terapeuty uzależnień, psychologa, pedagoga z uprawnieniami terapeuty rodzinnego, umożliwiono uczestnictwo w projekcie socjalnym „Życie bez przemocy”.

Diagnoza problemów społecznych w ujęciu badań ankietowych

Jednym z głównych założeń niniejszej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Dygowo jest przedstawienie problemów występujących w społeczności lokalnej oraz wskazanie kierunków ich rozwiązywania. Zdiagnozowanie problemów społecznych było możliwe między innymi poprzez przeprowadzenie badań wśród mieszkańców gminy. Szczegółowe dane z przeprowadzonej diagnozy zostały zamieszczone w raporcie „Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych w Gminie Dygowo”.

Podstawowe problemy społeczne w opinii pełnoletnich mieszkańców

Badania miały charakter ankiety i obejmowały mieszkańców gminy Dygowo, którzy ukończyli osiemnasty rok życia. Respondenci zostali poinformowani o anonimowym charakterze ankiety oraz możliwości rezygnacji z badania w dowolnym momencie. W badaniu wzięło udział łącznie 104 osoby.

Celem badania była identyfikacja zagrożeń społecznych w środowisku lokalnym, w szczególności obejmujących:

- postawy społeczne dotyczące problemów istotnych w środowisku lokalnym,
- zagadnienia związane z uzależnieniami,
- społeczne zaangażowanie mieszkańców gminy,

Nowe Horyzonty

- zagadnienia związane z przemocą w rodzinie, w tym przekonania dotyczące modelu wychowania dzieci i młodzieży w kontekście stosowania kar fizycznych,
- zagadnienia związane z funkcjonowaniem osób starszych w środowisku lokalnym,
- zagadnienia związane z zaangażowaniem władz lokalnych w rozwiązywanie problemów,
- zagadnienia związane z funkcjonowaniem osób w wieku senioralnym oraz osób niepełnosprawnych w środowisku lokalnym,
- wpływu pandemii Covid-19 na kondycję psychiczną.

➤ Wyniki badań:

Problemy w środowisku lokalnym:

- ✓ Mieszkańcy Gminy Dygowo za najistotniejsze problemy w ich środowisku lokalnym uznali uzależnienie rodzin od różnych form pomocy społecznej oraz zaniedbanie rozwoju dzieci i młodzieży. Z kolei jako najmniej istotny problem badani wskazali bezdomność.

Aktywność społeczna mieszkańców

- ✓ Mieszkańcy Gminy Dygowo zostali zapytani o to, jak oceniają współpracę w zakresie rozwiązywania problemów społecznych pomiędzy władzami samorządowymi a organizacjami pozarządowymi i kościelnymi. Łącznie 37% ocenia tę współpracę dobrze i bardzo dobrze, a 29% ocenia ją przeciętnie. Z kolei 31% wskazało, że współpraca ta przebiega źle. Pozostałe 4% nie ma zdania na ten temat.
- ✓ 71% ankietowanych w ostatnim roku uczestniczyło w wydarzeniach kulturalno-integracyjnych organizowanych na terenie Gminy (np. dożynki, uroczystości rocznicowe). Respondenci, którzy nie uczestniczyli w takich wydarzeniach, wskazywali najczęściej, że nie mieli na to czasu (47%). Mniejszy odsetek ankietowanych wskazał, że nie brał w nich udziału, ponieważ nie byli tym zainteresowani (20%), nie mieli na to środków finansowych (20%), nie mieli jak dojechać (13%) oraz nie mieli informacji o takiej ofercie (7%).
- ✓ Większość mieszkańców- 65% uważa, iż większość potrzeb w sektorze życia społecznego jest w gminie zaspokajana. Przeciwnego zdania jest 35% badanych.
- ✓ Zdaniem ankietowanych większej uwagi ze strony władz wymaga opieka zdrowotna (39%), transport osobowy (39%), bezpieczeństwo publiczne (39%) oraz gospodarka mieszkaniowa (39%). Nieco mniejsze odsetki badanych wskazały na ofertę edukacyjną

(33%), rekreację i wypoczynek (33%) oraz opiekę społeczną (28%). Natomiast najmniej ankietowanych wskazało, że uwagi wymaga profilaktyka uzależnień (11%) oraz handel i usługi (11%).

Poczucie bezpieczeństwa:

- ✓ Zdecydowana większość mieszkańców gminy Dygowo- 75% czuje się bezpiecznie w swoim miejscu zamieszkania. Z kolei 13% wskazało na brak poczucia bezpieczeństwa na terenie gminy. Pozostałe 12% nie potrafiło tego określić.

Relacje sąsiedzkie:

- ✓ 58% mieszkańców utrzymuje poprawne relacje z najbliższymi sąsiadami, a 29% oceniło je jako bardzo dobre. Poza tym, 10% respondentów wskazało, że nie utrzymuje żadnych relacji z najbliższymi sąsiadami, a 4% jest z nimi w konflikcie.

Potrzeba realizacji działań z zakresu profilaktyki uzależnień w opinii mieszkańców:

- ✓ Jako najczęściej występujące w środowisku lokalnym mieszkańcy wskazali uzależnienie od alkoholu.
- ✓ Większość respondentów- 75% dostrzega potrzebę realizacji działań z zakresu profilaktyki uzależnień. Badani, którzy dostrzegają potrzebę realizacji działań z zakresu profilaktyki uzależnień zostali poproszeni o wskazanie, które z owych działań są w ich opinii najbardziej potrzebne. Badani wskazywali najczęściej na potrzebę prowadzenia warsztatów profilaktycznych dla uczniów (33%) oraz udzielania wsparcia psychologicznego dla rodzin (33%). Mniejsze odsetki ankietowanych zaznaczyły prowadzenie otwartych konsultacji z terapeutą uzależnień (13%), organizowanie ogólnopolskich kampanii profilaktycznych (10%), a także pomoc w integracji dzieci po okresie izolacji spowodowanym pandemią (8%).

Przemoc domowa:

- ✓ 33% badanych wskazało, że ma w swoim otoczeniu osoby doświadczające przemocy domowej. Ponadto, 31% podejrzewa, że osoby, które znają mogą osobami doświadczającymi przemocy domowej. Należy pamiętać, że przemoc domowa jest w dużej mierze zjawiskiem ukrytym i wiele osób, które jej doznaje, nie zgłasza się po pomoc, ani też nie sygnalizuje, że jej doświadcza.

Nowe Horyzonty

- ✓ Nieco ponad połowa respondentów (52%) wie, do jakich instytucji może zgłosić się osoba doznająca przemocy. Badani wskazywali najczęściej Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej oraz Policję.

Wpływ pandemii COVID-19 na kondycję psychiczną mieszkańców:

- ✓ W pierwszej kolejności mieszkańcy zostali poproszeni o ocenę swojej kondycji psychicznej. Łącznie 90% respondentów wskazało, że jest ona bardzo dobra lub raczej dobra. Jednakże 6% oceniło swoją kondycję psychiczną jako raczej złą, a 2% jako bardzo złą. Pozostałe 2% nie potrafiło tego określić. Następnie zapytano mieszkańców czy zaobserwowali jakieś zmiany w zachowaniu swoich dzieci, odkąd wybuchła pandemia COVID-19. Wyniki wskazują, że część respondentów zaobserwowała negatywne zmiany w ich zachowaniu- 23% wskazało, że dziecko stało się bardziej apatyczne i wycofane, a 8% zaznaczyło, że dziecko stało się bardziej agresywne. Poza tym, 58% nie zaobserwowało żadnych zmian w zachowaniu swojego dziecka.

Osoby starsze:

- ✓ W pierwszej kolejności mieszkańcy zostali poproszeni o ogólną ocenę sytuacji seniorów w gminie. W subiektywnej ocenie 56% badanych sytuacja ta jest dobra, 17% uważa, że jest zła, a 27% nie ma zdania w tej kwestii.
- ✓ Następnie zapytano mieszkańców o to, czy ich zdaniem oferta działań skierowanych do seniorów na terenie gminy jest wystarczająca. Zdecydowana większość- 81% ankietowanych wskazało na odpowiedź twierdzącą. Jednakże 19% badanych uważa, że oferta ta jest niewystarczająca i brakuje: „aktywizacji tych, którzy się nie pokazują”, „większego nakładu finansowego dla seniorów niepełnosprawnych, który wspomogłoby życie codzienne, opiekę medyczną”, „alternatyw na spotkania, a nie każdy ma możliwość dojeżdżania”, „zaangażowania wszystkich seniorów, z każdej wsi”, „większej ilości spotkań, aby osoby starsze nie czuły się samotne”.

Niepełnosprawność:

- ✓ Respondenci zostali zapytani, czy w ich opinii osoby niepełnosprawne są przez mieszkańców gminy akceptowane. Zdaniem 60% badanych osoby niepełnosprawne nie są wykluczone społecznie w środowisku lokalnym. Natomiast 10% mieszkańców wskazało, że osoby te nie są akceptowane. Pozostałe 31% nie ma zdania na ten temat.
- ✓ Kolejno badani mieli wskazać, czy ich zdaniem osoba niepełnosprawna może uzyskać na terenie gminy zatrudnienie. Tylko 21% mieszkańców wskazało odpowiedź

twierdzącą. Prawie połowa badanych- 44% zaznaczyło odpowiedź przeczącą, z czego 42% odpowiedziało, że nie ma ofert pracy dla osób niepełnosprawnych, a 2%, że pracodawcy nie chcą zatrudniać tych osób. Pozostałe 35% nie ma zdania na ten temat.

Opieka zdrowotna

- ✓ W subiektywnej ocenie łącznie 67% badanych stan opieki zdrowotnej na terenie gminy Dygowo funkcjonuje bardzo dobrze lub raczej dobrze, a 16% ankietowanych odpowiedziało, że funkcjonuje on raczej źle i bardzo źle. Pozostałe 17% respondentów nie ma zdania w tej kwestii.

Sprzedawcy napojów alkoholowych

Badanie zostało przeprowadzone wśród 18 sprzedawców napojów alkoholowych w punktach sprzedaży na terenie gminy Dygowo. Grupa badana stanowiła 7 kobiet oraz 11 mężczyzn. 11 badanych to pracownicy, a 7 to właściciele punktów sprzedaży. Średnia wieku ankietowanych wyniosła 41 lat.

Ten obszar przeprowadzonych badań miał na celu poznanie postawy sprzedawców napojów alkoholowych względem następujących zagadnień:

- sprzedaży alkoholu osobom nieletnim oraz osobom nietrzeźwym,
 - spożywania alkoholu w miejscu jego sprzedaży,
 - nieprzyjemnych sytuacji zainicjowanych przez osoby spożywające alkohol.
- Wyniki badań
- ✓ Nieco ponad 1/5 sprzedawców (22%) wskazała, że nie zgadza się z twierdzeniem, że alkohol zawarty w piwie jest mniej groźny, jak ten zawarty w wódce. Pozostałe 78% zaznaczyło, że tego nie wie. Świadczy to pośrednio o niskim poziomie świadomości badanych na temat szkodliwości napojów o potencjalnie niższej zawartości procentowej alkoholu.
 - ✓ Żaden ze sprzedawców nie uważa, że dostęp do napojów alkoholowych powinien być ograniczony lub kontrolowany. Poza tym, 44% badanych zaznaczyło, że dostęp ten nie powinien podlegać ograniczeniom ani kontroli, a 56% nie ma zdania na ten temat.
 - ✓ 50% sprzedawców nie zgadza się z tym, że osoby, które piją alkohol zagrażają bezpieczeństwu w ich lokalnym środowisku. Kolejne 50% nie ma zdania na ten temat.

- ✓ Kolejne pytanie dotyczyło subiektywnej oceny dostępności alkoholu dla osób poniżej 18. Roku życia. 39% ankietowanych nie zgadza się ze stwierdzeniem, że osoby nieletnie mają łatwy dostęp do alkoholu. Pozostałe 61% nie potrafiło tego określić.
- ✓ 56% sprzedawców uważa, że spożywanie alkoholu nie pomaga w trudnych sytuacjach życiowych.
- ✓ 61% badanych odpowiedziało, że prowadzenie samochodu nawet po niewielkiej ilości alkoholu jest niebezpieczne. Pozostałe 39% zaznaczyło, że tego nie wie.
- ✓ 67% badanych sprzedawców uważa, że kobiety w ciąży nie mogą bezpiecznie pić nawet niewielkich ilości alkoholu.
- ✓ Nieco ponad połowa (56%) sprzedawców napojów alkoholowych w gminie Dygowo uważa, że alkohol nie powinien być dostępny dla osób poniżej 18. Roku życia.
- ✓ 44% badanych uważa, że w ich okolicy nie znajduje się zbyt duża liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych. Pozostałe 56% nie ma zdania na ten temat.
- ✓ Sprzedawcy napojów alkoholowych w gminie Dygowo deklarują w większości, że przypadki próby kupna alkoholu przez osobę poniżej 18 roku życia nie zdarzają się (83%). Kolejno respondenci wskazali, że takie sytuacje zdarzają się kilka razy w roku (11%) oraz kilka razy w tygodniu (6%). Wobec tego, należy uznać, że próby zakupu alkoholu przez osoby niepełnoletnie na terenie gminy Dygowo w większości punktów sprzedaży nie stanowią zauważalnego problemu, aczkolwiek w kilku punktach sytuacje te mają miejsce dość często.
- ✓ Spożywanie alkoholu w obrębie punktu sprzedaży w większości punktów sprzedaży nie stanowi nagminnego problemu- 94% badanych stwierdziło, że takie przypadki nie zdarzają się. Pozostałe 6% wskazało, że takie sytuacje mają miejsce kilka razy w roku.
- ✓ 100% sprzedawców odpowiedziało, że w ciągu ostatnich 3 miesięcy nie doszło do nieprzyjemnych zjść związanych ze spożywaniem alkoholu w obrębie sklepu, w którym pracują. Jednakże, 6% ankietowanych wskazało, że w ciągu ostatnich 3 miesięcy istniała konieczność wezwania policji z prośbą o interwencję w związku ze spożywaniem alkoholu w obrębie sklepu, w którym pracują.
- ✓ Połowa respondentów deklaruje, że nigdy nie sprzedali alkoholu osobie, o której wiedzieli, że nie jest pełnoletnia. Aczkolwiek 44% sprzedawców przyznaje, że nie ma co do tego pewności, a 6% wskazało, że taka sytuacja miała miejsce kilka razy.

Nowe Horyzonty

- ✓ W przypadku wątpliwości co do wieku 50% badanych deklaruje, że zawsze sprawdza dowody potwierdzające wiek, a kolejne 50% robi to często. Uzyskane wartości świadczą o odpowiedzialnej postawie jedynie około połowy sprzedawców wobec zakazu sprzedaży alkoholu i wyrobów nikotynowych osobom nieletnim.
- ✓ Kolejne badane zagadnienie dotyczyło subiektywnej oceny funkcjonowania kontroli punktów sprzedaży alkoholu w gminie Dygowo. Łącznie 100% badanych oceniło jej funkcjonowanie bardzo dobrze i raczej dobrze.
- ✓ Jeżeli chodzi o wzrost sprzedaży alkoholu podczas pandemii COVID-19, to żaden z badanych nie zauważył takiej tendencji.

Dzieci i młodzież ze szkół podstawowych

W badaniu wzięli uczniowie klas 4-6 i 7-8 ze szkół podstawowych w gminie Dygowo. Łącznie w badaniu wzięło udział 158 uczniów. Podstawowym celem przeprowadzonych badań była:

- analiza postaw i przekonań wobec alkoholu;
 - analiza postaw i przekonań wobec wyrobów papierosowych;
 - analiza postaw i przekonań wobec narkotyków;
 - diagnoza wybranych uzależnień behawioralnych;
 - diagnoza zjawiska przemocy rówieśniczej oraz przemocy domowej;
 - analiza form spędzania czasu wolnego.
- Wyniki badań:

Relacje z rodzicami, nauczycielami oraz rówieśnikami:

- ✓ Uczniowie w gminie Dygowo deklarują w zdecydowanej większości bardzo dobre lub dobre relacje z opiekunami: SP 4-6: łącznie 95%; SP 7-8: łącznie 91%. Pozytywne relacje rodzinne i umiejętne postępowanie wychowawcze rodziców jest jednym z silniejszych czynników chroniących dorastające dzieci przed angażowaniem się w zachowania ryzykowne/problemowe.
- ✓ Ważnym elementem relacji uczniów ze szkołą jest jakość kontaktów z nauczycielami. 26% uczniów klas 4-6 oraz 14% uczniów klas 7-8 przyznaje, że ich relacje z nauczycielami są bardzo dobre. Poza tym, wysoki odsetek badanych ocenia je jako dobre: SP 4-6: 55%; SP 7-8: łącznie 49%. Kolejno, 14% młodszych i 34% starszych uczniów przyznaje, że relacje te nie są ani dobre, ani złe. Aczkolwiek, 3% uczniów klas 7-8 wskazało, że są one złe, a 5% uczniów klas 4-6, że są bardzo złe.

- ✓ Kolejnym istotnym elementem są relacje z rówieśnikami- ankietowani relacje z rówieśnikami oceniają w większości bardzo dobrze lub dobrze- SP 4-6: łącznie 88%; SP 7-8: łącznie 83%.
- ✓ W przypadku doświadczania problemów uczniowie z klas 4-6 najczęściej zwróciliby się o pomoc do rodziców/ opiekunów (SP 4-6- 48%, SP 7-8- 31%), a uczniowie z klas 7-8 zwróciliby się po nią do rówieśników (SP 4-6- 7%, SP 7-8- 49%). Zdecydowanie mniejsze odsetki badanych zgłosiłyby się w takiej sytuacji do osób z najbliższej rodziny (SP 4-6- 5%, SP 7-8- 3%), wychowawcy szkolnego (SP 4-6- 29%; SP 7-8- 3%) czy też do instytucji (SP 4-6- 2%). Pozostałe 10% młodszych i 14% starszych ankietowanych odpowiedziało, że nie zgłosiliby się do nikogo, ponieważ nigdy nie proszą o pomoc.

Substancje psychoaktywne: alkohol:

- ✓ W pierwszej kolejności uczniowie zostali poproszeni o subiektywną ocenę czy ich rówieśnicy spożywają alkohol. 19% uczniów klas 4-6 oraz 57% uczniów klas 7-8 przyznało, że ich rówieśnicy piją alkohol. Natomiast 33% młodszych i 20% starszych uczniów odpowiedziało, że tego nie wie. Pozostałe 48% uczniów klas 4-6 oraz 23% uczniów klas 7-8 zaznaczyło, że ich rówieśnicy nie spożywają alkoholu. Następnie badanych zapytano o to, w jakich miejscach ich koledzy/ koleżanki spożywają alkohol. Młodszy uczniowie wskazywali najczęściej na świeże powietrze (SP 4-6- 38%, SP 7-8- 20%) oraz dom (SP 4-6- 38%, SP 7-8- 5%) a starsi uczniowie zaznaczali zazwyczaj imprezy/dyskoteki (SP 4-6- 13%, SP 7-8- 30%). Wysokie odsetki ankietowanych odpowiedziały, że nie wiedzą, gdzie ich rówieśnicy spożywają alkohol: SP 4-6- 38%, SP 7-8- 40%. Jeżeli chodzi o przyczyny z jakich rówieśnicy sięgają po alkohol respondenci wskazywali najczęściej chęć zaimponowania innym (SP 4-6- 33%, SP 7-8- 46%). Zdecydowanie mniejsze odsetki wybierały chęć lepszej zabawy (SP 4-6- 12%, SP 7-8- 17%), picie dla towarzystwa (SP 4-6- 7%, SP 7-8- 6%) oraz zapomnienie o kłopotach (SP 4-6- 7%, SP 7-8- 11%). Część uczniów odpowiedziało, że nie wiedzą dlaczego ich rówieśnicy piją alkohol: SP 4-6- 48%, SP 7-8- 31%.
- ✓ Jak wynika z przeprowadzonych badań inicjację alkoholową ma za sobą 7% uczniów klas 4-6 oraz 14% uczniów klas 7-8, z czego 2% młodszych i 9% starszych badanych pije go rzadziej niż raz w miesiącu, 2% młodszych badanych sięga po niego co najmniej raz w miesiącu, a 2% młodszych i 6% starszych badanych spożywa alkohol co najmniej raz w tygodniu. Następnie zapytano uczniów o rodzaj wypijanego alkoholu.

Nowe Horyzonty

Uczniowie, którzy mają za sobą inicjację alkoholową zaznaczyli, że wybierają piwo (SP 4-6- 33%, SP 7-8- 80%), wódkę (SP 7-8- 60%), szampana (SP 4-6- 33%, SP 7-8- 20%), nalewki (SP 4-6- 33%, SP 7-8- 20%), wino (SP 4-6- 33%, SP 7-8- 20%) oraz alkopopy (SP 7-8- 20%). Wśród powodów z jakich sięgają po alkohol uczniowie, z klas 4-6 którzy przyznają się do spożywania alkoholu kiedykolwiek w życiu wskazywali na nudę (SP 4-6- 33%), brak konkretnego powodu (SP 4-6- 33%), a także to, że lubią jego smak (SP 4-6- 33%). Natomiast uczniowie z klas 7-8 zaznaczali chęć lepszej zabawy (SP 7-8- 80%), zapomnienie o problemach (SP 7-8- 40%) oraz złagodzenie stresu (SP 7-8- 20%).

- ✓ 38% badanych z klas 4-6 oraz 83% badanych z klas 7-8 ma świadomość tego, że każdy może uzależnić się od alkoholu, a 74% uczniów z klas 4-6 i 80% uczniów z klas 7-8 wie, że piwo to także alkohol. Poza tym, niektórzy uczniowie wskazali, że w ich gminie są miejsca, gdzie osoba niepełnoletnia może kupić alkohol bez problemu (SP 4-6- 24%, SP 7-8- 17%).

Substancje uzależniające: papierosy

- ✓ 55% młodszych i 83% starszych uczniów wskazało, że osoby w ich wieku palą papierosy. Poza tym, 31% uczniów klas 4-6 oraz 6% uczniów klas 7-8 odpowiedziało, że ich rówieśnicy nie palą papierosów. Pozostali badani nie wiedzą, czy ich rówieśnicy palą papierosy- SP 4-6- 14%, SP 7-8- 11%.
- ✓ Inicjację nikotynową ma za sobą 14% uczniów klas 4-6, z czego 5% deklaruje, że próbowali palenia papierosów tylko raz w życiu, 7% pali papierosy od czasu do czasu, a 2% pali je regularnie. Jeśli chodzi o uczniów z klas 7-8 inicjację nikotynową ma za sobą 31% z nich, z czego 20% spróbowało palenia papierosów tylko raz w życiu, 6% pali papierosy od czasu do czasu, a kolejne 6% pali je regularnie. Jeżeli chodzi o ilości papierosów palonych w ciągu ostatnich 30 dni, to badani w większości odpowiadali, że to pytanie ich nie dotyczy (SP 4-6- 67%, SP 7-8- 73%), co oznacza, że nawet ci uczniowie, którzy mają za sobą inicjację nikotynową, nie palili papierosów w ciągu ostatnich 30 dni. Aczkolwiek 17% uczniów z klas 4-6 i 9% uczniów z klas 7-8 wskazało, że pali mniej niż 1 papierosa tygodniowo, 9% uczniów z klas 7-8 wypala od 1 do 5 papierosów dziennie, a 17% uczniów z klas 4-6 i 9% uczniów z klas 7-8 pali od 6 do 10 papierosów dziennie. Zapytani o przyczyny sięgania po wyroby nikotynowe badani, którzy mają za sobą inicjację nikotynową odpowiadali, że była to chęć

spróbowania czegoś nowego (SP 4-6- 33%, SP 7-8- 27%), namowa znajomych (SP 7-8- 27%), a także inne niż wymienione w ankiecie (SP 4-6- 50%, SP 7-8- 18%),

Substancje psychoaktywne: narkotyki i dopalacze:

- ✓ Wyniki badań wskazują, że pewien odsetek uczniów szkół podstawowych może przejawiać problemy związane z przyjmowaniem narkotyków- 2% badanych z klas 4-6 oraz 31% badanych z klas 7-8 wskazuje, że ich rówieśnicy mają kontakt z narkotykami albo z dopalaczami. Poza tym, 55% młodszych i 23% starszych ankietowanych odpowiedziało, że osoby w ich wieku nie mają kontaktu z tymi substancjami, a 43% uczniów klas 4-6 i 46% uczniów klas 7-8 zaznaczyło, że tego nie wie.
- ✓ 9% uczniów klas 7-8 deklaruje, że zażywało już narkotyki albo dopalacze. Jeżeli chodzi o źródło pozyskania owych środków, badani odpowiedzieli, że dostali je od kolegi/koleżanki (SP 7-8- 67%). Uczniowie z klas 7-8, którzy mają za sobą inicjację narkotykową wskazywali, że zażywali owe środki w domu (SP 7-8- 67%), na terenie szkoły (SP 7-8- 33%), pod sklepem (SP 7-8- 33%) oraz w innym miejscu niż wymienione w ankiecie (SP 7-8- 33%).
- ✓ Jeżeli chodzi o subiektywną ocenę dostępności narkotyków i dopalaczy to uczniowie w większości wskazywali, że nie wiedzą czy zdobycie narkotyków lub dopalaczy byłoby w ich miejscowości łatwe/trudne (SP 4-6 – 74%; SP 7-8 – 60%). Poza tym, 19% uczniów klas 4-6 i 26% uczniów klas 7-8 twierdzi, że byłoby to trudne, a 7% uczniów klas 4-6 i 14% uczniów klas 7-8 twierdzi, że byłoby to łatwe.
- ✓ Kolejno zapytano uczniów, czy znają w swojej miejscowości miejsca, w których można kupić narkotyki lub dopalacze. Zdecydowana większość badanych nie posiada takiej wiedzy (SP 4-6- 88%, SP 7-8- 74%). Aczkolwiek część uczniów zna miejsca, w których można kupić narkotyki lub dopalacze. Ankietowani wskazywali, że można je kupić na osiedlu (SP 4-6- 2%, SP 7-8- 6%), w szkole i w okolicy (SP 7-8- 9%), na dyskotecce (SP 7-8- 9%), na boisku sportowym (SP 7-8- 3%) oraz w innych miejscach niż wymienione w ankiecie (SP 4-6- 10%, SP 7-8- 11%).

Uzależnienia behawioralne:

- ✓ Jeżeli chodzi o częstotliwość korzystania z komputera to badani z klas 7-8 deklarowali najczęściej, że spędzają przed nim do czterech godzin dziennie (SP 4-6- 29%, SP 7-8- 37%), a badani z klas 4-6, że do dwóch godzin dziennie (SP 4-6- 38%,

SP 7-8- 20%). Poza tym uczniowie korzystają z komputera nawet do 6 godzin dziennie (SP 4-6- 2%, SP 7-8- 11%), a nawet powyżej 6 godzin dziennie (SP 4-6- 12%, SP 7-8- 11%). Pozostałe 19% uczniów klas 4-6 i 20% uczniów klas 7-8 zaznaczyło, że nie korzysta z komputera. Uzyskane wyniki w praktyce mogą oznaczać, że po przyjsciu ze szkoły korzystanie z komputera jest dla wielu uczniów jedyną formą spędzania czasu. Uczniowie, którzy korzystają z komputera powyżej 4 godzin dziennie mogą przejawiać symptomy uzależnienia.

- ✓ Badani wskazywali najczęściej, że grają w nie od jednej do trzech godzin dziennie (SP 4-6 – 26%; SP 7-8 – 37%) czy też do godziny dziennie (SP 4-6 – 38%; SP 7-8 – 14%). Znacznie niepokoi odsetek uczniów, który wskazał, że gra w gry komputerowe powyżej trzech godzin dziennie (SP 4-6 – 14%; SP 7-8 – 20%) i powyżej 6 godzin dziennie (SP 4-6 – 7%; SP 7-8 – 3%) - ta grupa badanych może być już uzależniona od gier komputerowych. Pozostałe 14% młodszych oraz 26% starszych respondentów nie gra w gry komputerowe.
- ✓ Jak wynika z przeprowadzonych badań 43% uczniów klas 4-6 oraz 34% uczniów klas 7-8 korzysta z telefonu od 2 do 3 godzin dziennie. Poza tym część uczniów spędza w ten sposób czas około godziny dziennie (SP 4-6: 21%, SP 7-8: 11%). Znaczny niepokój budzi fakt, iż 35% uczniów klas 4-6 oraz 54% uczniów klas 7-8 deklaruje, że korzysta z telefonu 4 i więcej godzin dziennie. Korzystając z telefonu komórkowego uczniowie najczęściej poświęcają spędzony przed nim czas na czatach, portalach społecznościowych (SP 4-6- 12%; SP 7-8- 40%), grając w gry (SP 4-6- 33%; SP 7-8- 9%) oraz słuchając muzyki (SP 4-6- 19%; SP 7-8- 11%). Poza tym czas przed telefonem komórkowym uczniowie spędzają na oglądaniu filmików i śmiesznych obrazków (SP 4-6- 14%; SP 7-8- 29%), korzystaniu z aplikacji (SP 4-6- 12%; SP 7-8- 9%), a także przeglądaniu stron internetowych (SP 4-6- 7%)
- ✓ Łącznie 71% uczniów klas 4-6 oraz 68% uczniów klas 7-8 deklaruje, że brak dostępu do Internetu nie miałby dla nich znaczenia lub też wpływ ten byłby niewielki. Aczkolwiek spora część uczniów przyznaje, że odczułaby brak dostępu do Internetu (SP 4-6 – 19%; SP 7-8 – 20%). Jednocześnie 10% uczniów klas 4-6 i 11% uczniów klas 7-8 stwierdziło, że korzystanie z komputera jest dla nich na tyle istotne, że brak takiej możliwości odczuliby bardzo negatywnie.
- ✓ 19% młodszych, a także 37% starszych uczniów ze szkół podstawowych doświadczyło w przestrzeni internetowej zjawiska hatingu, nazywanego potocznie przez uczniów

Nowe Horyzonty

„hejtowaniem”. Uczniowie dość często otrzymywali wiadomości z obelgami i przezwiskami (SP 4-6– 14%; SP 7-8- 46%), a nawet z groźbami i szantażem (SP 4-6– 14%; SP 7-8- 14%). Padali też ofiarami udostępniania ich prywatnej wiadomości innej osobie (SP 4-6–21%; SP 7-8- 43%), włamania na konto na portalu społecznościowym (SP 4-6– 17%; SP 7-8- 20%), umieszczania filmików lub zdjęć w sieci, które ośmieszały ich lub ich znajomych ze szkoły (SP 4-6- 12%; SP 7-8–31%) oraz podszywania się po nich lub pod ich znajomych ze szkoły (SP 4-8– 12%; SP 7-8- 14%).

- ✓ Uczniowie z gminy Dygowo w większości nie mają doświadczeń związanych z grami hazardowymi. Jednakże, 14% uczniów klas 4-6 i 20% uczniów klas 7-8 przyznało, że grało w tego rodzaju gry, z czego 9% młodszych i 12% starszych badanych grało już w nie kilka razy i więcej.
- ✓ Badani uczniowie zostali zapytani czy zdarza im się „zajadać” stres, negatywne emocje. Wyniki są dość niepokojące- 33% uczniów klas 4-6 oraz 51% uczniów klas 7-8 zaznaczyło odpowiedź twierdzącą, co może wskazywać na skłonności w kierunku jedzenia kompulsywnego.
- ✓ Uczniowie z gminy Dygowo zostali także poproszeni o ocenę powszechności występowania niektórych zjawisk w ich otoczeniu. Za najbardziej powszechne uczniowie uznali uzależnienie od uzależnienie od smartfona. Natomiast jako najrzadziej występujące badani ocenili uzależnienie od hazardu oraz zaburzenia odżywiania.

Napoje energetyczne:

- ✓ W pierwszym pytaniu w tym obszarze zapytano uczniów czy ich zdaniem napoje energetyczne są zdrowe- 7% badanych z klas 4-6 oraz 17% badanych z klas 7-8 wskazało odpowiedź twierdzącą. Oznacza to, że te odsetki badanych nie mają świadomości odnośnie szkodliwego wpływu tego typu napojów na zdrowie.
- ✓ Jak wynika z przeprowadzonych badań po napoje energetyczne sięga 17% uczniów klas 4-6 oraz 43% uczniów klas 7-8 ze szkół podstawowych na terenie gminy Dygowo. Większość uczniów, którzy piją napoje energetyczne, sięga po nie raz miesiącu (SP 4-6 –57%; SP 7-8 – 50%). Niepokojące jest, że 20% uczniów klas 7-8, którzy piją napoje energetyczne, sięga po nie raz w tygodniu. Co więcej, część uczniów sięga po nie już 2-3 razy w tygodniu (SP 4-6- 14%; SP 7-8- 15%), 3-5 razy w tygodniu (SP 7-8- 5%), a nawet codziennie (SP 4-6- 29%; SP 7-8- 10%). Należy pamiętać, że spożywanie nawet małych ilości napojów energetyzujących może mieć dla

organizmu niekorzystne skutki. Organizm, który dopiero się rozwija, łatwo może uzależnić się od kofeiny zawartej w napojach energetycznych.

Doświadczenie przemocy

- ✓ Jak wynika z przeprowadzonych badań część uczniów doświadcza przemocy w szkole ze strony rówieśników. Jeżeli chodzi, o młodszych uczniów, to 64% z nich nigdy nie doświadczyło przemocy rówieśniczej w szkole, 17% z nich doświadczyło przemocy fizycznej, a 14% z nich doświadczyło przemocy psychicznej, a 5% innej formy przemocy. W przypadku starszych uczniów, 29% z nich nigdy nie doświadczyło przemocy w szkole ze strony innych uczniów, 20% z nich doświadczyło przemocy fizycznej, a 49% przemocy psychicznej, a 14% innej formy przemocy. Uzyskane wyniki wskazują, że pewien odsetek uczniów doświadcza ze strony swoich kolegów i koleżanek w szkole zarówno przemocy fizycznej, jak i psychicznej.
- ✓ W kolejnym pytaniu 64% uczniów klas 4-6 oraz 49% uczniów klas 7-8 deklaruje, że nie są ofiarami przemocy ze strony innych uczniów. Część uczniów przyznaje, że kilka razy w roku (SP 4-6 – 17%; SP 7-8 – 14%) oraz kilka razy w miesiącu (SP 4-6 – 5%; SP 7-8- 20%) doświadcza w szkole przemocy ze strony swoich kolegów lub koleżanek. Niektórzy uczniowie deklarują, że doświadczają przemocy rówieśniczej w szkole kilka razy w tygodniu (SP 4-6 – 7%; SP 7-8– 11%) lub nawet codziennie (SP 4-6- 7%, SP 7-8- 6%).
- ✓ Następnie zapytano ankietowanych o to, czy doświadczają przemocy w domu. Badania wskazują, że 7% uczniów klas 4-6 oraz 17% uczniów klas 7-8 padło ofiarą przemocy domowej.
- ✓ Badanych uczniów zapytano również o to, czy w domach spotyka ich agresja słowna- 7% uczniów klas 4-6 oraz 23% uczniów klas 7-8 zaznaczyło odpowiedź twierdzącą.

Czas wolny:

- ✓ Badani uczniowie najczęściej spędzają czas wolny ze znajomymi z klasy/ szkoły (SP 4-6: 48%, SP 7-8: 26%). Część uczniów spędza ten czas w samotności (SP 4-6: 14%, SP 7-8: 14%), z rodziną- rodzeństwo, dziadkowie (SP 4-6: 14%, SP 7-8: 9%), z rodzicami (SP 4-6: 12%, SP 7-8: 14%) lub też ze znajomymi spoza klasy/szkoły (SP 4-6: 5%, SP 7-8: 20%).
- ✓ 43% młodszych oraz 49% starszych uczniów z gminy Dygowo uważa, że w okolicy jest dużo fajnych propozycji spędzania czasu wolnego. Jednakże 10% uczniów klas 4-6

i 20% uczniów klas 7-8 uważa, że w okolicy powinno być więcej obiektów sportowych, a 10% uczniów klas 4-6 przyznaje, że mogłoby być więcej terenów zielonych. Z kolei 14% młodszych oraz 23% starszych uczniów wskazuje, że powinno być więcej miejsc spotkań dla dzieci i młodzieży, a 7% młodszych i 3% starszych badanych odpowiada, że brakuje organizacji młodzieżowych, propozycji wolontariatów. Uczniowie mieli również możliwość przedstawienia swoich propozycji. Najczęściej wskazywali, że w okolicy brakuje boisk oraz świetlic.

- ✓ Uczniowie zostali zapytani także o posiadane pasje- w większości przyznają, że je posiadają (SP 4-6: 76%; SP 7-8: 63%) wskazując na różnorodne zajęcia w tym np. słuchanie muzyki, modę, czytanie książek, rysowanie, gry na instrumentach oraz dyscypliny sportowe. Aczkolwiek, 14% młodszych i 26% starszych uczniów przyznało, że nie ma pasji, ale chciałoby ją w sobie odkryć. Pozostałe 10% uczniów klas 4-6 oraz 11% uczniów klas 7-8 odpowiedziało, że nie mają pasji, ale nie potrzebują jej w sobie odkrywać.

Prognoza zmian w zakresie objętym Strategią

Prognoza zawiera informacje o potrzebach, problemach i zasobach danej społeczności lokalnej, które:

- wynikają z analizy danych opisujących stan społeczności lokalnej w ostatnich latach (z diagnozy sytuacji społecznej),
- uwzględniają tendencje rozwojowe właściwe dla danego kraju, regionu oraz owej społeczności,
- dotyczą okresu, w jakim będzie realizowana Strategia.

Prognozuje się, że cele strategiczne zostaną osiągnięte, a mieszkańcy zostaną zaktywizowani do samodzielnego i konstruktywnego rozwiązywania pojawiających się problemów. Osiągnięcie prognozowanych zmian będzie możliwe przy zaangażowaniu wszystkich instytucji działających na terenie gminy, podmiotów społecznych i gospodarczych oraz przedstawicieli społeczności lokalnej. Na podstawie dostępnych danych prognozuje się następujący rozwój sytuacji społecznej w gminie Dygowo:

- dalszy spadek przyrostu naturalnego jak i utrzymywanie się ujemnego salda migracyjnego;
- zwiększanie grupy osób powyżej sześćdziesiątego roku życia, co będzie miało wpływ na politykę w obszarze ochrony zdrowia i pomocy społecznej;
- wzrost zapotrzebowania na specjalistyczną opiekę geriatryczną;

Nowe Horyzonty

- potrzebę tworzenia warunków sprzyjających funkcjonowaniu rodzin wielodzietnych;
- potrzebę wsparcia rodzin z dysfunkcjami przez asystenta rodziny;
- utrzymywanie się potrzeb w zakresie usług socjalnych i opiekuńczych w stosunku do osób z niepełnosprawnością i ich rodzin;
- potrzebę tworzenia miejsc opieki dla dzieci do 3 roku życia;
- zwiększenie szans edukacyjnych i rozwojowych dzieci i młodzieży, zwłaszcza tych ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- dalsze pogłębianie się problemów w środowisku dzieci i młodzieży- pojawianie się nowych zagrożeń;
- utrzymywanie się potrzeb w zakresie usług socjalnych i opiekuńczych, a także specjalistycznych usług opiekuńczych świadczonych przez instytucje pomocy społecznej;
- utrzymywanie się potrzeb pomocy względem osób przewlekle chorych oraz ich rodzin;
- utrzymywanie się występowania zjawiska przemocy domowej i potrzebę jego minimalizacji;
- potrzebę podnoszenia świadomości społecznej w zakresie występowania zjawiska przemocy i sposobów jej przeciwdziałania;
- utrzymywanie się potrzeby niesienia pomocy osobom długotrwale pozostającym bez pracy oraz osobom z wyuczoną bezradnością;
- potrzebę wzmocnienia kompetencji i potencjału osób, które ubiegają się o zatrudnienie;
- utrzymywanie się potrzeby udzielania pomocy i wsparcia osobom i rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej i życiowej, zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- wzrost potrzeby zapewnienia pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych i ich rodzin;
- konieczność podniesienia poziomu profilaktyki w zakresie rozwiązywania problemów przemocy oraz przeciwdziałania uzależnieniom;
- aktywizację społeczności lokalnych i rozwijanie ekonomii społecznej.

Analiza SWOT

Analiza SWOT należy do grupy metod zintegrowanych, czyli badających zarówno samą jednostkę, jak również jej otoczenie. Akronim pochodzi od angielskich wyrazów:

- strengths („S” – siły, atuty, mocne strony),
- weaknesses („W” – słabości, słabe strony),
- opportunities („O” – szanse, okazje, korzystne tendencje w otoczeniu zewnętrznym),
- threats („T” – zagrożenia, niekorzystne zjawiska zewnętrzne).

Analiza SWOT została oparta na informacjach zawartych w kompleksowej diagnozie sytuacji społecznej w gminie. Stanowi ona podstawę do identyfikacji i określenia kierunków działań. Analizę SWOT dla gminy Dygowo przedstawia tabela 11.

Tabela 11. Analiza SWOT.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none">• dobre rozpoznanie przez władze i instytucje lokalne istniejących problemów społecznych w gminie,• współpraca instytucji oświatowych, kulturalnych oraz stowarzyszeń z instytucjami samorządu gminnego,• spadek liczby rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej,• malejący wskaźnik bezrobocia na terenie gminy,• zatrudnianie asystenta rodziny,• spadek wszczynanych procedur „Niebieskiej Karty”,• aktywność organizacji pozarządowych funkcjonujących na terenie gminy,	<ul style="list-style-type: none">• spadek liczby mieszkańców,• ujemny przyrost naturalny,• brak żłobków i innych miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 na terenie gminy;• problem bezdomności,• ograniczony dostęp do specjalistycznej opieki zdrowotnej,• brak mieszkań treningowych i wspomaganych,• trudności w znalezieniu zatrudnienia przez osoby niepełnosprawne,• postawa obojętności części społeczności lokalnej wobec negatywnych zjawisk społecznych,

• regularna organizacja wydarzeń kulturalnych i sportowych,• dobry dostęp do edukacji podstawowej, opieki przedszkolnej,• aktywna działalność Gminnego Ośrodka Kultury i Biblioteki,• aktywna działalność Klubu Seniora,• wykwalifikowani pracownicy GOPS, członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego oraz GKRPA, stale podnoszący swoje kwalifikacje,• realizacja programów osłonowych,• funkcjonowanie Punktu Wspierania Rodziny,• funkcjonowanie Placówki Wsparcia Dziennego,• system stypendialny dla dzieci,• zapewnienie bezpieczeństwa publicznego na terenie gminy,• zatrudnianie wykwalifikowanej i kompetentnej kadry nauczycieli, pedagogów i specjalistów w szkole podstawowej oraz w przedszkolu,• otwartość samorządu gminnego na współpracę ze środowiskiem lokalnym,• promowanie zdrowego stylu życia wśród dzieci i młodzieży (w tym liczne działania z zakresu profilaktyki uzależnień),	• wzrastająca liczba rodzin wymagających wsparcia z grupy szczególnego ryzyka oraz dzieci wymagających pomocy psychologiczno – pedagogicznej,• słabo rozwinięty system samopomocy oraz wsparcia wolontariackiego, w rozwiązywaniu problemów w obszarze pomocy społecznej,• niska stopa życiowa części mieszkańców,• niska atrakcyjność ofert pracy, w szczególności skierowanych do ludzi młodych,• brak inicjatywy do podjęcia leczenia ze strony osób uzależnionych,• problem picia alkoholu oraz zażywania innych środków psychoaktywnych, a także palenia papierosów wśród dzieci i młodzieży,• problem uzależnień behawioralnych zarówno wśród dorosłych, jak i dzieci i młodzieży,• nieumiejętność zagospodarowania czasu wolnego przez dzieci i młodzież,• niski poziom motywacji do podjęcia leczenia ze strony osób uzależnionych.

<ul style="list-style-type: none">• wysoki poziom aktywności społecznej mieszkańców,• korzystna atmosfera wychowawcza oraz środowisko szkolne.	
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none">• wzrost świadomości społecznej dotyczącej problemów zdrowotnych i zagrożeń społecznych,• możliwość korzystania z programów z zakresu pomocy społecznej współfinansowanych ze środków rządowych i unijnych,• wzrost znaczenia organizacji pozarządowych w sektorze pomocy społecznej,• rozwój współpracy pracowników pomocy społecznej z instytucjami sektora publicznego, organizacjami społecznymi oraz lokalną wspólnotą,• samoorganizacja i wzrost aktywności sektora pozarządowego w aplikowaniu o środki zewnętrzne,• rozwój infrastruktury odpowiadającej zmieniającym się potrzebom społecznym,• edukacja kulturalna prowadzona wśród dzieci i młodzieży przez instytucje kultury,• zwiększający się poziom świadomości społecznej na temat starzenia się i zdrowego trybu życia,	<ul style="list-style-type: none">• wykluczenie społeczne osób starszych i niepełnosprawnych,• rosnące zapotrzebowanie na usługi społeczne wynikające ze starzenia się społeczeństwa i wzrostu liczby osób niepełnosprawnych i wymagających opieki,• zagrożenia funkcjonowania rodziny w związku z problemem uzależnień, bezrobocia, długotrwałego ubóstwa i przemocy,• wielopropblemowość w rodzinach korzystających z pomocy społecznej, pojawianie się nowych dotąd nieidentyfikowanych problemów,• niekorzystne wzorce zachowań (agresja, przemoc, uzależnienia) płynące z nowoczesnych mediów,• wzrost dostępności substancji psychoaktywnych dla dzieci i młodzieży oraz pojawianie się nowych rodzajów uzależnień,• obniżający się wiek inicjacji alkoholowej i narkotykowej,• rozwarstwianie się społeczeństwa, podział na biednych i bogatych;

• postępujący rozwój nowych koncepcji walki z problemami społecznymi i metodami funkcjonowania instytucji pomocy społecznej,• wzrost wysokości płacy minimalnej,• szansa zasilenia budżetów NGO ze środków zewnętrznych.	• bierność i pasywność osób objętych pomocą społeczną, nasilanie się postaw roszczeniowych,• występowanie zjawiska wyuczonej bezradności i uzależnienia od pomocy społecznej,• ograniczenia prawne oraz brak stabilności przepisów, trudności w ich interpretacji,• postępujące zjawisko przemocy szkolnej i agresji, a także autoagresji wśród dzieci i młodzieży,• delegowanie coraz większej ilości zadań władzom lokalnym w nieproporcjonalnej wielkości w stosunku do wysokości przekazywanych środków finansowych.

Nowe Horyzonty

CZĘŚĆ PROGRAMOWA

Wizja i misja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych

Adresatem Strategii jest ogół społeczności lokalnej. Punktem wyjścia dla opracowania strategii jest diagnoza stanu faktycznego, analiza danych wynikających ze specyfiki gminy. Zebrany materiał źródłowy oraz wyniki badań przeprowadzonych wśród mieszkańców gminy Dygowo pozwoliły wskazać grupę najważniejszych problemów społecznych w gminie. Realizacja zadań zawartych w strategii planowana jest na lata 2024-2034, co powinno zapewnić możliwość długofalowych działań.

W Strategii wyróżniono:

- wizję- jest pożądanym obrazem przyszłości, który osoby biorące udział w procesie decyzyjnym pragną wykreować
- misję- stanowi cel nadrzędny przy planowaniu działań rozwojowych w gminie;
- cele strategiczne- wskazują najważniejsze obszary, których wsparcie jest niezbędne dla rozwiązywania problemów społecznych w gminie;
- cele operacyjne- są celami szczegółowymi dla celów strategicznych, zawierają propozycje kierunków działań niezbędnych do osiągnięcia poszczególnych celów operacyjnych.

Wizja niniejszej Strategii brzmi:

**Gmina Dygowo to miejsce bezpieczne i przyjazne mieszkańcom,
zapewniające zaspokojenie potrzeb oraz wsparcie osobom i rodzinom
w przewycięzaniu trudności i problemów życiowych.**

Tak sformułowana wizja pozwala na zdefiniowanie misji. Misja gminy Dygowo na lata 2024-2034 brzmi:

**Zapewnienie mieszkańcom gminy Dygowo godnych i bezpiecznych warunków życia
w lokalnym środowisku poprzez świadczenie wysokiej jakości usług społecznych,
wspieranie rodzin we właściwym wypełnianiu przynależnych im funkcji
oraz zapobieganie wykluczeniu i marginalizacji.**

Cele i kierunki działań

Wprowadzanie zmian społecznych na terenie gminy poprzez realizację celów strategicznych i operacyjnych, zaowocuje ograniczeniem skutków rozpoznanych problemów społecznych, intensyfikacją rozwoju społecznego w gminie oraz poprawą jakości życia mieszkańców.

Wdrażanie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w gminie Dygowo na lata 2024-2034 opierać będzie na realizacji czterech celów strategicznych.

CEL STRATEGICZNY 1: Poprawa funkcjonowania oraz zwiększenie kompetencji wychowawczych rodzin.

Cel operacyjny nr 1: Wspieranie rodziny we właściwym pełnieniu funkcji opiekuńczo- wychowawczych.

KIERUNKI DZIAŁAŃ:

- Realizacja i kontynuacja Programu Wspierania Rodziny;
- Zabezpieczenie pobytu dzieci w pieczy zastępczej;
- Inicjowanie i rozwój różnych form integracji rodzin ze społecznością lokalną wspieranie wypoczynku rodzinnego, organizowanie imprez integracyjnych i kulturalnych, festynów, pikników rodzinnych, spektakli, wycieczek i innych działań mających na celu integrację rodzin;
- Systematyczna współpraca Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej z placówkami oświatowymi w celu bieżącej analizy sytuacji dzieci i młodzieży uczęszczającej do szkół oraz rozwijania współpracy z rodzicami;
- Zwiększenie zakresu i liczby działań profilaktycznych i aktywnych form pomocy dziecku i rodzinie;
- Rozpowszechnianie informacji dla rodzin na temat możliwości poradnictwa rodzinnego, psychologicznego i prawnego oraz uzyskania pomocy w przypadku doświadczenia problemów;
- Udzielanie pomocy prawnej, psychologicznej, terapeutycznej oraz innych form wsparcia rodzinom będącym w kryzysie;
- Szkolenia i warsztaty dla rodziców wzmacniające ich kompetencje wychowawcze;

Nowe Horyzonty

- Wspieranie rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym niewydolnych wychowawczo;
- Utworzenie żłobka lub innych miejsc opieki nad dziećmi do lat 3;
- Zapewnienie rodzinom będącym w trudnej sytuacji materialnej wsparcia rzeczowego oraz finansowego, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa;
- Zapewnienie rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych poprzez wsparcie asystenta rodziny i pracownika socjalnego.

Wskaźniki monitorujące (roczne):

- ✓ liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych,
- ✓ liczba rozpowszechnionych informacji,
- ✓ liczba szkoleń i warsztatów dla rodziców podnoszących ich kompetencje rodzicielskie,
- ✓ liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa,
- ✓ liczba rodzin korzystających z bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego,
- ✓ liczba rodzin objętych pracą asystenta rodziny,
- ✓ liczba miejsc opieki nad dziećmi do lat 3,
- ✓ liczba rodzin objętych pomocą pracowników socjalnych,
- ✓ liczba imprez o charakterze kulturalnym mających na celu integrację rodzin.

Jednostka realizująca: Gmina Dygowo– Rada Gminy jako organ uchwałodawczy i Wójt Gminy, jako organ wykonawczy, GOPS, GKRPA, GOKiB

Partnerzy: Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje społeczne, organizacje pożytku publicznego, PCPR, Ośrodek Zdrowia, Policja, placówki oświatowe, Kościoł.

Źródła finansowania: Budżet gminy, dotacje budżetu państwa, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.

Cel operacyjny nr 2: Zapewnienie dzieciom i młodzieży warunków do wszechstronnego rozwoju.

KIERUNKI DZIAŁAŃ:

- Monitorowanie sytuacji dzieci z rodzin dysfunkcyjnych poprzez współpracę z placówkami oświatowymi;
- Wsparcie funkcjonowania placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży działającej w formie opiekuńczej lub pracy podwórkowej (np. koła zainteresowań, świetlice, kluby, ogniska wychowawcze lub specjalistycznej pracy podwórkowej realizowanej przez wychowawcę);
- Tworzenie oferty i infrastruktury aktywnego spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży, w tym w obszarze kultury, sportu i rekreacji;
- Rozbudowa i modernizacja infrastruktury szkolnej i obiektów edukacyjnych;
- Rozwój zajęć pozalekcyjnych kształtujących postawy kreatywne i aktywne dzieci i młodzieży
- Realizacja programów podnoszących wiedzę i kwalifikacje nauczycieli celem podniesienia jakości i poziomu nauczania;
- Organizowanie konkursów, zawodów i imprez międzyszkolnych aktywizujących dzieci i młodzież, w szczególności w zakresie rekreacji i sportu;
- Prowadzenie warsztatów dla dzieci i młodzieży na temat agresji, konfliktów i przemocy rówieśniczej;
- Prowadzenie kampanii profilaktycznych i innych działań (np. konkursy, spektakle, ogłoszenia, zaproszenia na ważne wydarzenia) skierowanych do dzieci i młodzieży;
- Realizacja działań mających na celu wyrównywanie szans edukacyjnych dla dzieci i młodzieży z rodzin dotkniętych lub zagrożonych problemem ubóstwa.

Wskaźniki monitorujące (roczne):

- ✓ liczba placówek oświatowych, z którymi podejmowano współpracę w celu monitorowania sytuacji dziecka;
- ✓ liczba dzieci korzystających z zajęć świetlicowych;
- ✓ liczba klubów i stowarzyszeń sportowych;

Nowe Horyzonty

- ✓ liczba prowadzonych zajęć pozalekcyjnych;
- ✓ liczba zmodernizowanych obiektów szkolnych i edukacyjnych;
- ✓ liczba obiektów szkolnych wyposażonych w nowy sprzęt i narzędzia edukacyjne;
- ✓ liczba działań aktywizujących dzieci i młodzież w szczególności w zakresie rekreacji i sportu;
- ✓ liczba przeprowadzonych warsztatów dla dzieci z zakresu umiejętności społecznych;
- ✓ liczba przeprowadzonych szkoleń dla nauczycieli z zakresu doskonalenia zawodowego;
- ✓ liczba spotkań profilaktycznych z zakresu uzależnienia od substancji psychoaktywnych, uzależnień behawioralnych oraz promujących zdrowy styl życia;
- ✓ liczba dzieci i młodzieży objętych działaniami mającymi na celu wyrównywanie szans edukacyjnych.

Jednostka realizująca: Gmina Dygowo – Rada Gminy jako organ uchwałodawczy i Wójt Gminy, jako organ wykonawczy, GOPS, GKRPA.

Partnerzy: Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje społeczne, organizacje pożytku publicznego, PCPR, fundusz zdrowia, Policja, placówki oświatowe, Kościół, GOKiB.

Źródła finansowania: Budżet gminy, dotacje budżetu państwa, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.

Cel operacyjny nr 3: Przeciwdziałanie przemocy domowej oraz ochrona osób doznających przemocy domowej.

KIERUNKI DZIAŁAŃ

- Realizacja i kontynuacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej;
- Rozpowszechnianie informacji o podmiotach i miejscach świadczących pomoc ofiarom przemocy domowej;
- Udzielanie pomocy i wsparcia osobom dotkniętym przemocą domową;
- Zapewnienie dostępu do poradnictwa specjalistycznego;
- Współpraca z innymi podmiotami działającymi na terenie powiatu mająca na celu realizację działań zmierzających do ograniczenia zjawiska przemocy domowej;
- Wzmacnianie potencjału instytucji i organizacji realizujących zadania mające na celu przeciwdziałanie przemocy domowej;

- Tworzenie spójnych, opartych na aktualnej wiedzy i doświadczeniu praktycznych narzędzi pracy z osobami doświadczającymi przemocy oraz osobami stosującymi przemoc;
- Podnoszenie wrażliwości i świadomości społeczności lokalnej w zakresie zjawiska przemocy, właściwego reagowania na sytuacje przemocowe, sposobów radzenia sobie z problemem poprzez: organizację akcji lokalnych lub przyłączenie się do ogólnokrajowych kampanii społecznych na temat przeciwdziałania przemocy domowej.

Wskaźniki monitorujące (roczne):

- ✓ liczba założonych Niebieskich Kart;
- ✓ liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu przemocy domowej;
- ✓ liczba osób korzystających z punktu konsultacyjnego;
- ✓ liczba organizacji pozarządowych działających w obszarze pomocy sprawcom i ofiarom przemocy domowej;
- ✓ liczba akcji społecznych na temat przeciwdziałania przemocy domowej.

Jednostka realizująca: Gmina Dygowo – Rada Gminy jako organ uchwałodawczy i Wójt Gminy, jako organ wykonawczy, GOPS, GKRPA, ZI;

Partnerzy: Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje społeczne, organizacje pożytku publicznego, PCPR, Ośrodek Zdrowia, Policja, placówki oświatowe, sądy i prokuratura;

Źródła finansowania: Budżet gminy, dotacje budżetu państwa, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych;

CEL STRATEGICZNY 2: Skuteczny system profilaktyki oraz zapewnienie kompleksowego wsparcia rodzinom i osobom uzależnionym.

Cel operacyjny nr 1: Zwiększenie dostępności poradnictwa i leczenia osobom uzależnionym i współuzależnionym.

KIERUNKI DZIAŁAŃ:

- Realizacja i kontynuacja Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii;
- Udzielanie pomocy materialnej i niematerialnej rodzinom borykającym się z problemami uzależnień;

Nowe Horyzonty

- Tworzenie warunków dla działalności grup samopomocowych dla osób uzależnionych, dorosłych dzieci alkoholików oraz osób współuzależnionych;
- Podejmowanie działań w zakresie dostępności pomocy terapeutycznej osób uzależnionych oraz członków ich rodzin;
- Wspieranie placówek leczniczych dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków;
- Monitorowanie problematyki alkoholowej i narkotykowej na terenie gminy oraz pojawiania się nowych rodzajów uzależnień.

Wskaźniki monitorujące (roczne):

- ✓ liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej z powodu uzależnień,
- ✓ liczba grup samopomocowych na terenie gminy dla osób uzależnionych i współuzależnionych, dorosłych dzieci alkoholików;
- ✓ liczba podmiotów, którym udzielono wsparcia;
- ✓ liczba osób, które podjęły leczenie odwykowe;
- ✓ liczba podjętych działań monitoringowych.

Jednostka realizująca: Gmina Dygowo – Rada Gminy jako organ uchwałodawczy i Wójt Gminy, jako organ wykonawczy, GOPS, GKRPA.

Partnerzy: Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje społeczne, organizacje pożytku publicznego, PCPR, Ośrodek Zdrowia, Policja, placówki oświatowe, Kościoły.

Źródła finansowania: Budżet gminy, dotacje z budżetu państwa, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.

Cel operacyjny nr 2: Budowanie systemu profilaktyki dla dzieci, młodzieży i osób dorosłych w zakresie uzależnienia od substancji oraz uzależnień behawioralnych.

KIERUNKI DZIAŁAŃ:

- Realizacja systematycznych zajęć profilaktycznych dla młodzieży w aspekcie przeciwdziałania uzależnieniom od substancji, uzależnieniom behawioralnym oraz promujących zdrowy styl życia, a także realizacja rekomendowanych programów profilaktycznych w szkołach;
- Upowszechnianie wiedzy o uzależnieniach od substancji i uzależnieniach behawioralnych oraz promowanie zdrowego stylu życia;

Nowe Horyzonty

- Realizowanie działań profilaktycznych wśród mieszkańców mających na celu uświadomienie konsekwencji spożywania alkoholu, w tym prowadzenia pojazdów pod wpływem alkoholu oraz spożywania alkoholu w trakcie ciąży;
- Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych prowadzących działania z zakresu profilaktyki uzależnień;
- Współpraca z innymi podmiotami na rzecz prowadzenia działań edukacyjnych i profilaktycznych dla dzieci, młodzieży oraz osób dorosłych;
- Podejmowanie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych mających na celu ograniczenie dostępności do napojów alkoholowych i przestrzeganie zakazu ich sprzedaży osobom poniżej 18 roku życia.

Wskaźniki monitorujące (roczne):

- ✓ liczba realizowanych programów profilaktyki zdrowotnej;
- ✓ liczba przeprowadzonych programów profilaktycznych, konkursów, akcji edukacyjnych;
- ✓ liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej z powodu uzależnień;
- ✓ liczba działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych;
- ✓ liczba podmiotów, z którymi podjęto współpracę w zakresie profilaktyki uzależnień;
- ✓ liczba rozpowszechnionych informacji.

Jednostka realizująca: Gmina Dygowo – Rada Gminy jako organ uchwałodawczy i Wójt Gminy, jako organ wykonawczy, GOPS, GKRPA.

Partnerzy: Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje społeczne, organizacje pożytku publicznego, PCPR, Ośrodek Zdrowia, Policja, placówki oświatowe, Kościół.

Źródła finansowania: Budżet gminy, dotacje z budżetu państwa, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.

CEL STRATEGICZNY 3: Objęcie kompleksowym wsparciem seniorów, osób z niepełnosprawnościami oraz osób dotkniętych długotrwałą chorobą.

Cel operacyjny nr 1: – Zapewnienie bezpieczeństwa socjalno-bytowego seniorom, osobom z niepełnosprawnościami oraz osobom dotkniętym długotrwałą chorobą.

KIERUNKI DZIAŁAŃ:

- Inicjowanie działań mających na celu dostosowywanie infrastruktury gminnej (punktów handlowych, usługowych, kulturowych, sportowych itp.) do potrzeb osób z niepełnosprawnością;
- Współpraca z organizacjami pozarządowymi prowadzącymi działalność na rzecz osób starszych, przewlekle chorych i niepełnosprawnych oraz wspieranie ich działalności;
- Organizowanie wolontariatu na rzecz seniorów, osób z niepełnosprawnością i osób przewlekle chorych;
- Inicjowanie i wdrażanie programów osłonowych dla osób w wieku senioralnym, przewlekle chorych i niepełnosprawnych;
- Udzielanie wsparcia osobom spełniającym kryteria ustawowe do pobytu w mieszkaniach treningowych i wspomaganych;
- Kierowanie osób z niepełnosprawnością z terenu gminy do środowiskowych domów samopomocy, zlokalizowanych w sąsiednich gminach i organizacja oraz zabezpieczenie kosztów na pokrycie dowozu tych osób;
- Zapewnienie dostępności usług sąsiedzkich, opiekuńczych, specjalistycznych usług opiekuńczych;
- Zapewnienie miejsc w Domach Pomocy Społecznej;
- Udzielanie pomocy materialnej osobom z niepełnosprawnością, osobom przewlekle chorym i osobom starszym.

Wskaźniki monitorujące (roczne):

- ✓ liczba obiektów infrastruktury gminnej dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych i seniorów;
- ✓ liczba organizacji pozarządowych na terenie gminy prowadzących działalność na rzecz seniorów, osób z niepełnosprawnościami oraz osób dotkniętych długotrwałą chorobą;

Nowe Horyzonty

- ✓ liczba osób w wieku senioralnym, przewlekle chorych i niepełnosprawnych objętych wolontariatem;
- ✓ liczba uczestników środowiskowego domu samopomocy;
- ✓ liczba osób objętych usługami sąsiedzkimi lub opiekuńczymi;
- ✓ liczba osób objętych specjalistycznymi usługami opiekuńczymi;
- ✓ liczba mieszkańców przebywających w Domach Pomocy Społecznej;
- ✓ liczba osób objętych pomocą materialną.

Jednostka realizująca: Gmina Dygowo– Rada Gminy jako organ uchwałodawczy i Wójt Gminy, jako organ wykonawczy, GOPS.

Partnerzy: Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje społeczne, organizacje pożytku publicznego, PFRON, PCPR, Ośrodki Zdrowia.

Źródła finansowania: Budżet gminy, dotacje budżetu państwa, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.

Cel operacyjny nr 2: Aktywizacja i integracja osób starszych, osób z niepełnosprawnościami, osób długotrwale chorych.

KIERUNKI DZIAŁAŃ:

- Organizacja zajęć promujących zdrowy i aktywny tryb życia mających na celu integrację społeczną, a także rozwijanie kompetencji i umiejętności seniorów, osób z niepełnosprawnością oraz dotkniętych długotrwałą chorobą;
- Promowanie pozytywnego wizerunku osoby starszej, osoby przewlekle chorej i osoby z niepełnosprawnością w społeczności lokalnej;
- Kontynuowanie działalności klubu seniora na terenie gminy oraz rozwijanie jego oferty;
- Stworzenie warunków do integracji społecznej osób starszych, osób dotkniętych długotrwałą chorobą i osób z niepełnosprawnością poprzez realizację projektów socjalnych i programów adresowanych do tych osób;
- Przedsięwzięcia integracyjne o charakterze sportowym, kulturalnym, rekreacyjnym i turystycznym dla osób niepełnosprawnych, przewlekle chorych oraz seniorów;
- Tworzenie warunków wyrównywania szans edukacyjnych dla dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością, tzw. edukacja włączająca.

Wskaźniki monitorujące (roczne):

- ✓ liczba seniorów, osób przewlekle chorych oraz osób z niepełnosprawnością uczestniczących w zajęciach;
- ✓ liczba podjętych działań promujących;
- ✓ liczba uczestników klubu seniora;
- ✓ liczba zrealizowanych projektów/ programów skierowanych do seniorów, osób niepełnosprawnych oraz długotrwale chorych;
- ✓ liczba uczestników projektów/ programów skierowanych do seniorów, osób niepełnosprawnych oraz długotrwale chorych;

Jednostka realizująca: Gmina Dygowo– Rada Gminy jako organ uchwałodawczy i Wójt Gminy jako organ wykonawczy, GOPS, Klub Seniora

Partnerzy: Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje społeczne, organizacje pożytku publicznego, PFRON, PUP, PCPR.

Źródła finansowania: Budżet gminy, dotacje budżetu państwa, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.

CEL STRATEGICZNY 4: Zapobieganie marginalizacji społecznej spowodowanej ubóstwem i bezrobociem.

Cel operacyjny nr 1: Zmniejszenie skali ubóstwa oraz wzmacnianie potencjału osobistego beneficjentów pomocy społecznej.

KIERUNKI DZIAŁAŃ:

- Pomoc finansowa i rzeczowa oraz poradnictwo specjalistyczne dla osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej i życiowej;
- Coroczna ocena zasobów pomocy społecznej;
- Organizacja działań mających na celu wspieranie kompetencji mieszkańców w zakresie zaradności, samodzielności oraz gospodarowania posiadanymi zasobami;
- Realizowanie programów służących zaspokajaniu podstawowych potrzeb dzieci z rodzin ubogich (organizowanie i finansowanie dożywiania w trakcie nauki w szkole, zapewnienie odzieży, wyposażenia w artykuły szkolne, wypoczynku w czasie ferii letnich i zimowych);

Nowe Horyzonty

- Pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, pomoc w uzyskaniu zatrudnienia, pomoc na zagospodarowanie w formie rzeczowej dla osób usamodzielnianych, osób opuszczających placówki opiekuńczo-wychowawcze i rodziny zastępcze.
- Zapewnianie miejsca schronienia interwencyjnego dla osób bezdomnych;
- Zmniejszenie negatywnych skutków funkcjonowania osób bezdomnych w przestrzeni publicznej.

Wskaźniki monitorujące (roczne):

- ✓ liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa oraz formy ich wsparcia,
- ✓ liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezdomności,
- ✓ liczba dzieci, którym zorganizowano wypoczynek w czasie ferii letnich i zimowych;
- ✓ liczba dzieci, które dożywiano w trakcie nauki w szkole;
- ✓ liczba świadczeń pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów;
- ✓ liczba osób bezdomnych korzystających ze schronienia interwencyjnego.

Jednostka realizująca: Gmina Dygowo– Rada Gminy jako organ uchwałodawczy i Wójt Gminy jako organ wykonawczy, GOPS, GKRPA;

Partnerzy: Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje społeczne, organizacje pożytku publicznego, PCPR, Ośrodek Zdrowia, Policja, placówki oświatowe, Kościół;

Źródła finansowania: Budżet gminy, dotacje z budżetu państwa, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.

Nowe Horyzonty

Cel operacyjny nr 2: Wzrost aktywności zawodowej wśród osób bezrobotnych, w tym osób długotrwale bezrobotnych, w celu zmniejszenia nierówności społecznych i problemu wykluczenia.

KIERUNKI DZIAŁAŃ:

- Stałe monitorowanie i podejmowanie działań aktywizujących na rzecz osób bezrobotnych we współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy;
- Udostępnianie ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego, szkoleniach, stażach, organizacji robót publicznych, prac interwencyjnych i zatrudnienia socjalnego;
- Pomoc materialna osobom i rodzinom dotkniętym długotrwałym bezrobociem;
- Prowadzenie pracy socjalnej na rzecz osób bezrobotnych i ich rodzin w oparciu o zawieranie i realizowanie kontraktów socjalnych;
- Prowadzenie działań motywujących lokalnych przedsiębiorców do zatrudniania osób z niepełnosprawnościami oraz dostosowywania warunków zatrudnienia do potrzeb tej grupy.

Wskaźniki monitorujące (roczne):

- ✓ liczba bezrobotnych, w tym liczba bezrobotnych kobiet;
- ✓ liczba bezrobotnych długoterminowych;
- ✓ liczba bezrobotnych niepełnosprawnych;
- ✓ liczba programów skierowanych do osób bezrobotnych;
- ✓ liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia;
- ✓ liczba usług wspierających aktywizację zawodową;
- ✓ liczba podjętych działań motywujących skierowanych do lokalnych przedsiębiorców.

Jednostka realizująca: Gmina Dygowo – Rada Gminy jako organ uchwałodawczy i Wójt Gminy, jako organ wykonawczy, GOPS, PUP.

Partnerzy: Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje społeczne, organizacje pożytku publicznego, Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje społeczne, organizacje pożytku publicznego, PCPR.

Źródła finansowania: Budżet gminy, dotacje z budżetu państwa, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.

CEL STRATEGICZNY 5: Wzmacnianie spójności społecznej mieszkańców gminy.

Cel operacyjny nr 1: Budowa społeczeństwa obywatelskiego gminy.

KIERUNKI DZIAŁAŃ:

- Podejmowanie działań mających na celu pobudzenie aktywności społecznej mieszkańców i włączanie ich w rozwiązywanie lokalnych problemów, m.in. poprzez prowadzenie konsultacji społecznych, kampanii informacyjnych;
- Podejmowanie działań mających na celu promowanie wolontariatu i pomocy sąsiedzkiej wśród mieszkańców, m.in. poprzez organizowanie akcji informacyjnych, spotkań, zacieśnianie współpracy z placówkami oświatowymi w tym zakresie;
- Integracja rodzin i przeciwdziałanie marginalizacji osób niepełnosprawnych, starszych, ubogich, dotkniętych uzależnieniami i przemocą przez organizowanie imprez i wydarzeń kulturalnych;
- Tworzenie sieci podmiotów współpracujących na rzecz środowiska lokalnego, w tym: edukowanie, aktywizowanie i animowanie przedstawicieli instytucji i organizacji, mieszkańców, przedstawicieli organizacji pozarządowych oraz grup nieformalnych;
- Tworzenie warunków do rozwijania i utrzymywania relacji sąsiedzkich;
- Wspieranie działalności grup młodzieżowych oraz organizacji wolontarystycznych;
- Rozwój warunków sprzyjających aktywności mieszkańców gminy do uczestnictwa w sporcie i rekreacji;
- Zapewnienie całorocznej oferty kulturalnej dla mieszkańców;
- Ścisła współpraca międzyinstytucjonalna w zakresie rozwiązywania problemów społecznych podmiotów działających na terenie gminy;
- Upowszechnianie informacji o aktualnej ofercie i formach świadczeń pomocowych.

Wskaźniki monitorujące (roczne):

- ✓ liczba wydarzeń społeczno-kulturalnych skierowanych do społeczności lokalnej;
- ✓ liczba obiektów sportowych;
- ✓ liczba świetlic wiejskich;
- ✓ liczba organizacji wolontarystycznych;
- ✓ liczba przeprowadzonych konsultacji społecznych;

Nowe Horyzonty

- ✓ liczba współpracujących podmiotów w zakresie rozwiązywania problemów społecznych.

Jednostka realizująca: Gmina Dygowo– Rada Gminy jako organ uchwałodawczy, Wójt Gminy, jako organ wykonawczy, GOKiB, GOPS.

Partnerzy: Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje społeczne, organizacje pożytku publicznego, placówki oświatowe, Kościół.

Źródła finansowania: Budżet gminy, dotacje z budżetu państwa, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.

Cel operacyjny nr 2: Budowa sektora ekonomii społecznej.

KIERUNKI REALIZACJI:

- Opracowanie i realizacja rocznego programu współpracy z organizacjami pozarządowymi;
- Wsparcie organizacji pozarządowych i samorządowych w procesie tworzenia i utrzymania już istniejących podmiotów ekonomii społecznej;
- Promowanie dobrych praktyk i modelowych działań podejmowanych w zakresie ekonomii społecznej;
- Promocja przedsiębiorczości społecznej wśród osób zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- Tworzenie sieci podmiotów współpracujących na rzecz środowiska lokalnego, w tym: edukowanie, aktywizowanie i animowanie przedstawicieli instytucji i organizacji, mieszkańców, przedstawicieli organizacji pozarządowych oraz grup nieformalnych.

Wskaźniki realizacji:

- ✓ liczba podmiotów ekonomii społecznej, z którymi współpracuje samorząd;
- ✓ liczba podmiotów ekonomii społecznej na terenie gminy;
- ✓ liczba zadań zleczanych podmiotom ekonomii społecznej;
- ✓ liczba nowopowstałych podmiotów ekonomii społecznej.

Jednostka realizująca: Gmina Dygowo– Rada Gminy jako organ uchwałodawczy i Wójt Gminy jako organ wykonawczy.

Partnerzy: Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje pozarządowe, Kościół.

Źródła finansowania: Budżet gminy, dotacje z budżetu państwa, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.

Cel operacyjny nr 3: Doskonalenie systemu pomocy społecznej.

KIERUNKI DZIAŁAŃ:

- Zapewnienie udziału w szkoleniach, seminariach i konferencjach zawodowych z zakresu polityki i pomocy społecznej dla personelu administracyjnego, radnych, sołtysów, pracowników GOPS, członków GKRPA i ZI;
- Wzmocnienie i rozwijanie umiejętności pracowników socjalnych działających na rzecz pełniejszej integracji społecznej klientów pomocy społecznej poprzez systematyczne ich doszkadzanie;
- Ścisła współpraca międzyinstytucjonalna w zakresie rozwiązywania problemów społecznych podmiotów działających na terenie gminy;
- Budowanie pozytywnego wizerunku pracowników instytucji pomocy społecznej jako czynnika integracji lokalnej;
- Dążenie do rozwoju infrastruktury pomocowej;
- Upowszechnianie informacji o aktualnej ofercie i formach świadczeń pomocowych.

Wskaźniki monitorujące (roczne):

- ✓ liczba zorganizowanych szkoleń, seminariów, konferencji;
- ✓ liczba uczestników szkoleń i innych form doskonalenia zawodowego;
- ✓ liczba udostępnionych informacji o aktualnej ofercie i formach świadczeń pomocowych;
- ✓ liczba nowopowstałych obiektów infrastruktury pomocowej;
- ✓ liczba współpracujących podmiotów w zakresie rozwiązywania problemów społecznych.

Jednostka realizująca: Gmina Dygowo – Rada Gminy jako organ uchwałodawczy, Wójt Gminy, jako organ wykonawczy, GOPS.

Partnerzy: Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje społeczne, organizacje pożytku publicznego, placówki oświatowe, Kościół.

Źródła finansowania: Budżet gminy, dotacje z budżetu państwa, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.

Monitoring i ewaluacja w procesie wdrażania Strategii

Monitoring pozwala określić, czy strategia jest wdrażana zgodnie z przyjętymi założeniami i wskazuje, czy istnieje potrzeba wprowadzenia odpowiednich korekt, aby osiągnąć zakładane efekty. W praktyce system monitoringu polega na systematycznym zbieraniu, gromadzeniu i przetwarzaniu danych dotyczących stopnia realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych przy wykorzystaniu wskaźników monitoringowych, które pozwalają zmierzyć zmiany i porównać osiągnięte rezultaty z tymi, które zakładaliśmy. Monitorowanie SRPS powinno odbywać się na różnych poziomach strategii, tj. w kontekście zaplanowanych celów, działań, budżetu oraz rezultatów.

W celu stworzenia całościowego obrazu realizowanych działań na rzecz poprawy sytuacji w gminie niezbędne jest tworzenie, przekazywanie i analizowanie corocznie poniższych sprawozdań:

- 1) Oceny zasobów pomocy społecznej;
- 2) Sprawozdanie z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej;
- 3) Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii;
- 4) Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej;
- 5) Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny;
- 6) Sprawozdanie ze współpracy gminy Dygowo z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego;
- 7) Sprawozdanie z działalności GOKiB;
- 8) Informacja z realizacji zadań oświatowych.

W latach obowiązywania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych do końca kwietnia każdego roku za rok poprzedzający każda jednostka, która współuczestniczy (jest odpowiedzialna lub jest partnerem) w realizacji celów sporządzi sprawozdania z realizacji wyżej wymienionych programów i projektów (dotyczących problemów społecznych) oraz osiągniętych rezultatów. Sprawozdania przekazywane będą do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dygowie jako do jednostki koordynującej, który po analizie przygotuje i przedstawi raport z realizacji Strategii Radzie Gminy. Corocznie sporządzany będzie skrócony

raport z realizacji Strategii (na podstawie oceny wskaźników realizacji Strategii w ramach poszczególnych działań).

Sprawozdania ze stopnia realizacji poszczególnych programów i projektów służyć będą bieżącemu monitoringowi realizacji Strategii oraz będą pomocne przy przeprowadzaniu ewaluacji Strategii, a także ewentualnej aktualizacji jej celów i kierunków działań.

Ewaluacja stanowi istotne narzędzie w diagnozowaniu problemów i potrzeb społecznych, wymagających większych nakładów w kontekście osiągnięcia założonych celów strategicznych. To źródło wiedzy niezbędnej do formułowania pogłębionych ocen wdrażania strategii. W Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych ewaluacja powinna być traktowana jako element horyzontalny – występujący we wszystkich częściach strategii.

Ewaluacja ilościowa przeprowadzana będzie na podstawie analizy danych liczbowych pochodzących ze sprawozdań podmiotów zaangażowanych w realizację Strategii. Analiza ta określi poziom realizacji poszczególnych zadań.

Ewaluacja jakościowa polegała będzie na ocenie:

- efektywności wdrażania Strategii (czy nakłady czasowe, ludzkie i finansowe zaangażowane w realizację działań są adekwatne do otrzymanych efektów?);
- skuteczności (czy kierunki działań i realizowane w ich ramach zadania w zamierzony sposób prowadzą do osiągnięcia celów? Czy realizowane działania w sposób optymalny realizują cele Strategii?);
- trafności (czy realizowane cele i kierunki działań Strategii są odpowiedzią na aktualne potrzeby mieszkańców Gminy?).

Analiza jakościowa pozwoli na ocenę skuteczności strategii w zakresie stosowanych form, funkcjonalności opracowanych procedur oraz ilości i jakości posiadanych zasobów, w tym finansowych.

Źródłem danych, które posłużą do ewaluacji mogą być dane statystyczne, sprawozdania z monitoringu, dane z badań społeczności lokalnej i inne.

Strategia będzie podlegała corocznej ewaluacji. Ewaluacja pozwoli na ocenę skuteczności dokumentu w zakresie stosowanych form, funkcjonalności opracowanych procedur, a także ilości i jakości posiadanych zasobów, w tym również finansowych.

Zaleca się także aktualizację Strategii zgodnie z potrzebami, chyba że wyniki ewaluacji lub czynniki zewnętrzne wskazują na konieczność zmiany celów bądź zadań i programów pomocowych w trybie natychmiastowym. Aktualizacja Strategii powinna obejmować procedurę wprowadzenia zmian do dokumentu oraz niezbędne czynności, formularze oraz schemat działania związany ze zgłaszaniem, analizowaniem i wprowadzeniem korekt. Roczne raporty monitoringowe zawierające wnioski, sugestie i rekomendacje, pozwolą na ocenę skuteczności wdrażanej Strategii oraz dostarczą informacji co do konieczności podejmowania ewentualnych korekt lub aktualizacji strategii. Korekta działań strategicznych może wynikać ze zmian uregulowań prawnych, społecznych, ekonomicznych bądź pojawienia się nowych możliwości pozyskiwania środków zewnętrznych. Strategia powinna być aktualizowana po uprzednio przeprowadzonej ewaluacji, na podstawie zawartych w niej wniosków i rekomendacji

Źródła finansowania

Szczegółowe określenie wysokości planowanych środków na realizację strategii nie jest możliwe ze względu na długi okres obowiązywania dokumentu, a także brak stałych, długookresowych źródeł finansowania.

Należy założyć, że źródłami finansowania lub współfinansowania przedsięwzięć przewidzianych do realizacji w ramach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Dygowo na lata 2024- 2034 będą m.in.: budżet gminy, dotacje z budżetu państwa oraz środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, unijnych, programów celowych.

Sformułowane w dokumencie kierunki działań będą wdrażane przez wyznaczonych realizatorów oraz partnerów w realizacji.

Każdy podmiot z terenu gminy będący realizatorem zadań w ramach strategii planuje środki finansowe niezbędne do ich prawidłowej realizacji.

Ramy finansowe realizacji Strategii są jednak uzależnione od możliwości finansowych gminy oraz wielu zmiennych, jak sytuacja społeczna i gospodarcza, kondycja finansów publicznych, zmiany na rynku pracy, zmiany w programie „Rodzina 500 plus”, zmiany w zakresie dostępu do konkretnych świadczeń itp.

Nowe Horyzonty

Planowane wydatki definiowane będą corocznie w uchwale budżetowej. Jedną z podstaw do ich określenia będzie ocena zasobów pomocy społecznej (art. 16 a ustawy o pomocy społecznej).

Nowe Horyzonty

Spis tabel i wykresów

<i>Tabela 1. Matryca interesariuszy.....</i>	<i>6</i>
<i>Tabela 2. Ekonomiczne grupy wiekowe- lata 2020-2022.....</i>	<i>10</i>
<i>Tabela 3. Przyrost naturalny w Gminie Dygowo- lata 2020-2022.</i>	<i>11</i>
<i>Tabela 4. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w latach 2020-2022.....</i>	<i>22</i>
<i>Tabela 5. Działalność GKRPA.....</i>	<i>33</i>
<i>Tabela 6. Informacja na temat działań Zespołu Interdyscyplinarnego.....</i>	<i>37</i>
<i>Tabela 7. Liczba osób stosujących przemoc domową pod wpływem alkoholu.</i>	<i>38</i>
<i>Tabela 8. Liczba wszczętych procedur „Niebieskiej Karty” przez poszczególne służby w latach 2019-2022.....</i>	<i>38</i>
<i>Tabela 9. Liczba posiedzeń grup diagnostyczno-pomocowych Zespołu Interdyscyplinarnego w latach 2019-2022.....</i>	<i>39</i>
<i>Tabela 10. Liczba zgłoszeń o podejrzeniu stosowania przemocy domowej.</i>	<i>40</i>
<i>Tabela 11. Analiza SWOT.</i>	<i>56</i>
<i>Wykres 1. Liczba mieszkańców w latach 2020-2022.....</i>	<i>10</i>
<i>Wykres 2. Ogólna liczba wszczętych procedur „Niebieskiej Karty” w Gminie Dygowo w latach 2019-2022.....</i>	<i>37</i>
<i>Wykres 3. Struktura osób doświadczających przemocy domowej w latach 2019-2022.....</i>	<i>39</i>
<i>Wykres 4. Osoby stosujące przemoc domową w podziale na płeć.</i>	<i>40</i>